

Bu sözləri dekabrın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Müstəqil Dövlətlər Birliyinin Dövlət Başçıları Şurasının videokonfrans formatında keçirilən iclasında bildirib. O, deyib:

Pandemiyaya qarşı mübarizəyə gəldikdə, Azərbaycan həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq arenada bu ümumi bəlaya qarşı mübarizə üzrə operativ tədbirlər görüb. Qısa müddətdə labora-

İkinci qəşqarın da bu istədi. Haqqında söhbət açmaq istədiyim ikinci mövzu Azərbaycan ilə Ermənistan arasında müharibə məsələsidir. Bu müharibə dünyəvi kütləvi informasiya vasitələrində kifayət qədər geniş işıqlandırılıb, lakin təəssüf ki, həç də həmişə obyektiv işıqlandırılmayıb. Münaqişənin təbiəti, onun yaranma tarixi və problemin mahiyyəti məsələsinə gəldikdə təəssüf ki, biz çox vaxt təhrif edilmis, mötəbər olmayan və ya qərəzli informasiya ilə üzləşirdik. Buna baxmayaraq, bizim söylərdimiz, o cümlədən vəziyyətin informasiya təminatı ilə bağlı söylərdimiz sayəsində Azərbaycana münasibət-də illər boyu yaranmış müəyyən neqativ fonu aradan qaldırmağa və həqiqəti dünya birliyinə çatdırmağa nail olduq.

Müharibənin nəticələri məlumdur. Azərbaycan uzun illər ərzində ölkəmizin xeyli ərazisini, beynəlxalq miqyasda tanınmış ərazilərini işğal altında saxlayan işğalçı ölkə üzərində qələbə qat

Bu gün xarici diplomatlar və jurnalistlər Ağdamda, Füzuliyə, Cəbrayıl və vaxtilə işğal edilmiş digər ərazilərə səfər edərkən orada nələrdə idildiyini və bizim torpaqlarda necə vandalizm törətdiyini öz gözləri ilə görürlər. Şəhərlər, kəndlər, xalqımızın tarixi, dini abidələri dağıdılıb. Biz bu işğala özümüz silah gücünə, oğullarımızın rəşadəti və igidliyi sayəsində son qoyduq və əslində, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 27 il bundan əvvəl qəbul edilmiş, erməni işğalçı qüvvələrinin işğal edilmiş ərazilərdən çıxarılmasını tələb edən qətnamələrini həyata keçir-dik. ATƏT-in Minsk qrupunun yaradıldığı 1992-ci ildən keçən 28 il ərzində Ermənistan status-kvonon dəyişməz qalması üçün əlin-dən gələni edirdi. Status-kvonon saxlanılmasına yönəlmiş bütün cəhdlər Ermənistan rəhbərliyi-nin danışıqlar trekinde imitasiya xarakterli hərəkətləri ilə maska-lanırdı. Əslində, təkcə bizi deyil, həm də beynəlxalq vasitəçiləri al-dadırlar.

Məlum olduğu kimi, 2019-cu ilə qədər danışıqlar prosesi imitasiya şəklində olsa da davam etdiyi halda, 2019-cu ildən başlayaraq bu proses, əslində, dayanmışdı. ATƏT-in Minsk qrupunun nümayəndələri ilə mənim çoxsaylı görüşlərim, əslində onu göstərdi

Daha sonra, bizə məlum idi ki, Ermonistan rəhbərliyi uzun illər boyu işğal edilmiş ərazilərdə qanunsuz məskunlaşma həyata keçirməyə çalışıb. Bu, hərbi cinayətdir, lakin insan və maliyyə resursları olmadığına görə onlar bu niyyətlərini tam həcmdə həyata keçirə bilmirdilər. Ermonistanın indiki rəhbərliyinə gəldikdə isə özlər bütün istiqamətlər üzrə öz siyasətinin həyata keçirilməsində daha çox Qərbdəki erməni diasporunun köməyinə ümid edərək işğal olunmuş ərazilərin, ilk növbədə, Azərbaycanın qədim Şuşa şəhərinin zorla məskunlaşdırılması planını hazırlamışdılar. Bu, açıq-aşkar, nümayişkarənə şəkildə həyata keçirilir, televiziya da göstərilir. Azərbaycan xalqının səbir kasasını daşıduran başqa hərəkətlərdən biri qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın parlamentinin Xankəndində Şuşaya köçürülməsi barədə qərarı idi. Buna Azərbaycanlıla-

Sentyabrın 27-də, ermənilərin xaricəsinə hücumundan sonra mən Ali Baş Komandan kimi "İrəlil!" əmrini verdim. Biz öz xalqımızı, öz ölkəmizi müdafiə etməli idik. Bizim əməliyyatlar noticəsində 44 gündən sonra düşmən kapitulyasiya etdi. Bu müddət ərzində biz 300-dən artıq yaşayış məntəqəsini, strateji yüksəklikləri, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərini, şəhər tipli Suqovuşan, Hadrut qəsəbələrini, Xocavənd rayonunun bir hissəsini, Murovdag dağı silsiləsini, həmçinin Laçın, Kəlbəcər rayonlarının bir hissəsini azad etdik. Noyabrın 8-də isə haqlı olaraq, Qafqazın incisi və Azərbaycan xalqının qəlbi hesab edilən Azərbaycan qədim Şuşa şəhəri erməni işğalından azad olundu. Bununla da, əslində, hərbi əməliyyatlarla son qoyuldu, çünki Şuşa şəhərinin alınmasından və azad edilməsindən sonra erməni ordusunun hər hansı müqaviməti tamamilə mənasız idi və hərbi əməliyyatların davam etdirilməsi böyük insan itkisinə səbəb ola bilərdi. Çünki erməni ordusu darmadağın edilmiş və mənəvi cəhətdən sarsılmışdı, onun bir hissəsi mühasirədə idi.

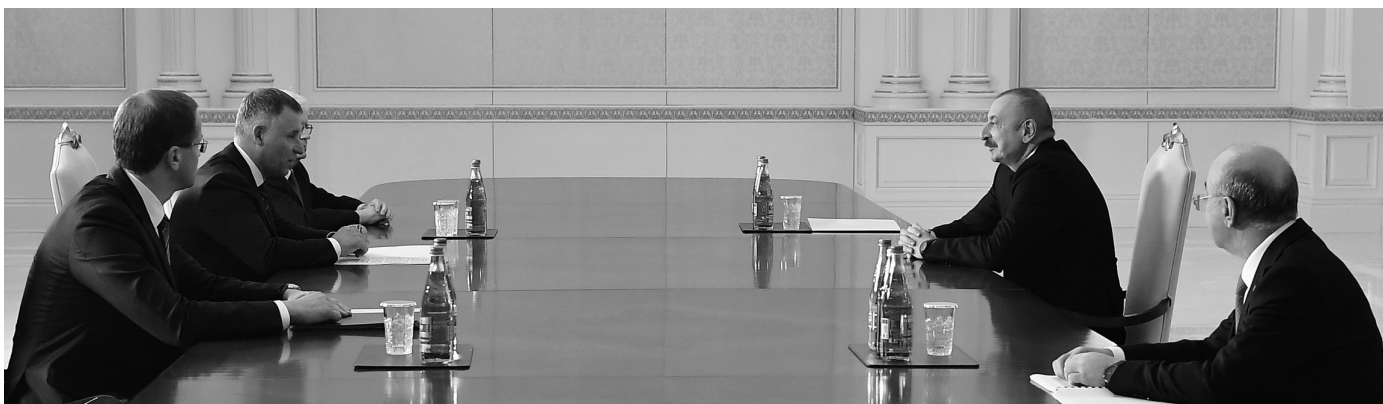
Noyabrın 9-da Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Vladimiroviç Putinin fəal iştirakı ilə

Münaqişə başlandı. Bəri xarici jurnalistlərə çoxsaylı müsahibələrimdə və xalqa müraciətlərimdə deyirdim ki, Ermənistan tərəfi bizim ərazilərdən xıcağı tarix deyən kimi, istənilən anda bizə dayanmağa hazırıq və bunu açıq deyirdim. Belə də oldu. Bəyanat, üç rayonun bizə qaytarılacağı tarix qrafik üzrə göstərilən kimi hərbi əməliyyatlar dayandırıldı. Dünən Vladimir Vladimiroviç kütləvi informasiya vasitələrinə müsahibəsində növbəti dəfə göstərdi ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir. Bu, ilk belə bəyanat deyil. Düşünürəm ki, bu, çox mühüm bəyanatdır. Özü də o, Ermənistanla 10 noyabr tarixli bəyanatın şərtlərinə yenidən baxmağa çalışan revanşçı qüvvələr üçün vacibdir. Təəssüf ki, bu cür qüvvələr var və bu, həmin bəyanatın yerinə yetirilməsinə mane olmağa çalışanların hamısı üçün çox ciddi şignaldır.

Mən Rusiya Federasiyasının sülhməramlı missiyası barədə də danışmaq istərdim. Bu da bəyanatın bir hissəsidir. Missiya çox uğurla həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikasının müvafiq strukturları ilə daim əlaqədədir. Bəyanatın imzalanmasından ötən ay yarımə yaxın vaxt ərzində atəşkəsin pozulması ilə bağlı bir insident olub və bizdə olan məlumata görə bu, Ermənistanın hakimiyyət orqanlarının nəzarəti altında olmayan qondarma könüllülər, əslində isə Azərbaycan Ordusu

İndi Ermənistanda çox gərgin vəziyyət yaranıb. Ermənistan-da gedən daxili siyasi proseslərə əslə müdaxilə etmək niyyətində olmadan birçə onu demək istərdim ki, darmadağın edilmiş ordu Paşinyanın ordusu deyil, bu, 20 il ərzində Koçaryanın və Sarkisyanın yaratdığı ordudur. Bizim şəhərlərimizi – Ağdamı, Füzulini, Cəbrayılı, Zəngilanı, Qubadlınu və başqalarını Paşinyanın ordusu məhv etməyib, o, belə göstərişlər verməyib. Övvəllən, orada artıq dağıdılasi bir şey qalmamışdı. Bütün bunlar Koçaryan və Sarkisyanın – MDB üzrə bizim belə adlandırılan keçmiş həmkarlarımızın, 20 il ərzində bizim iclaslarda iştirak edən insanların, uzun illər boyu mənimlə danışıqlar aparən adamların rejimi tərəfindən edilmişdi. Biz bilirdik ki, onların əlləri Azərbaycan xalqının qanına buluşub, lakin biz həmin ərazilərə gələndə onların törətdiklərinin bütün dəhşətini, bütün faciəvi-liyini gördük. Buna görə də indi vəziyyətdən öz siyasi məqsədləri üçün istifadə etməyə və Paşinyana hücum etməyə çalışanlar başa düşməlidirlər ki, bunu onun ordusu etməyib. O, ordu yaratmağa macal tapmazdı və praktiki olaraq bunu edə də bilməzdi, bunun üçün vaxt lazım idi, lakin 20 il ərzində bu ordunu Koçaryan və Sarkisyan yaradıb, biz onların ordusunu darmadağın etmişik. İndi, müharibə başa çatandan sonra biz vuruşmuş ziyanın həcmiini qiymətləndiririk. Yaxın vaxtlarda bərpa işləri başlanacaq. Bu işlər praktiki olaraq artıq başlanıb. Lakin əvvəlcə beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə biz həm mənzil fonduna, həm tarixi, mədəni abidələrə, həm də ekologi-yaya vurulmuş ziyanı qiymətləndirəcəyik. Bununla paralel olaraq infrastruktur layihələri üzrə proseslər artıq başlanıb. Artıq yol tikintisində dair ilk kontraktlar, digər infrastrukturla bağlı kontraktlar bağlanıb. Mən öz bəyanat-larımın birində demişəm ki, dost ölkələri Azərbaycana cəlb edirik və cəlb edəcəyik. Birinci kontrakt Türkiyə şirkəti ilə bağlanıb, ikinci kontraktı İtaliyadan olan bir şirkətə bağlamaq planlaşdırılır. Fürsətdən istifadə edə Azərbaycanın dostluq münasibətləri saxladığı dövlətlərin, ölkələrin başçalarına müraciət etmək istərdim ki, onların şirkətləri də bu layihələrdə podratçılar kimi fəal iştirak etsinlər. Bərpa işlərini biz özümüz, öz vəsaitlərimiz hesabına maliyyələşdirəcəyik. Lakin biz istəyirik ki, şəhərlərimizin və kəndlərimizin bərpasına dost ölkələrdən olan şirkətlər cəlb edilsin. Qoy onlar da bu layihələr-i həyata keçirə bilsinlər və həm-rəylik nümayiş etsinlər, ona görə ki, biz, heç şübhəsiz, bütün şəhərləri bərpa edəcəyik, Qaraba-ğı dirçəldəcəyik və onu dünyanın ən inkişaf etmiş regionlarından birinə çevirəcəyik.

AZƏRBAYCANLA RUSİYANIN FÖVQƏLADƏ HALLAR NAZİRLİKLƏRİ ARASINDA UĞURLU İŞÇİ ƏMƏKDAŞLIĞI HƏYATA KEÇİRİLİR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 21-də Rusiya Federasiyasının Fövqəladə Hallar naziri Yevgeni Ziniçevi qəbul edib. Fövqəladə Hallar naziri Yevgeni Ziniçev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin salamlarını

dövlətimizin başçısına çatdırıb. Görüşdə Azərbaycanla Rusiyanın müxtəlif qurumları, o cümlədən Fövqəladə Hallar nazirlikləri arasında uğurlu işçi əməkdaşlığın həyata keçirildiyi bildirildi və bu sahədə təcrübə mübadiləsinin önəmi qeyd edildi.

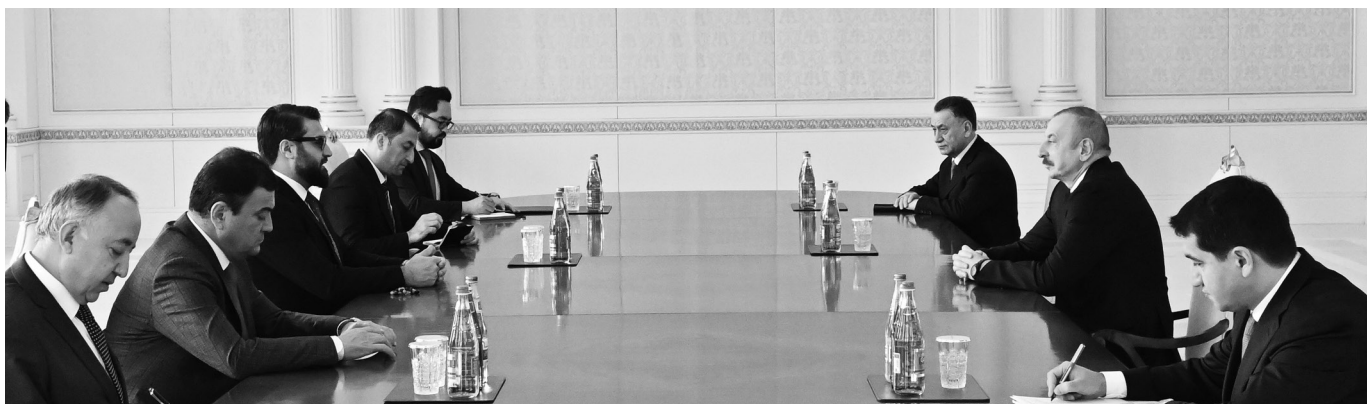
İşğaldan azad edilən ərazilərin bərpası, infrastrukturun yaradılması, məşğulluğun təmin olunması qarşıya vacib vəzifə kimi qoyulub

Bu sözləri iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov “Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı deyib. Nazir qeyd edib ki, bu il Azərbaycanın tarixində

Qələbə ili kimi qalacaq. Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuz Vətən müharibəsində qələbə qazandı, ərazi bütövlüyümüz bərpa olundu: “Yola saldıığımız il ağır olsa da, düşünülmüş siyasət nəticəsində stabillik qorunub saxlanılıb. Çətinliklərə baxmayaraq, iqtisadiyyatda vəziyyət qonaqpəxtidir. Ölkə iqtisadiyyatı yüksək dayanıqlılıq nümayiş etdirib”. “Qlobal dəyər zəncirinin qorunub saxlanması təmin edilib. Neft hasilatının məhdudlaşdırılması ilə bu sektorda azalmalar olub. Qeyri-neft sektorunda azalmalar 2,9 faiz təşkil edib. Əsas vəzifə isə investisiya qoyuluşlarının təmin edilməsidir. Dövlət sektorunda investisiya qoyuluşları cari ildə 4 faiz azalıb. Özəl sektorda isə 8 faiz artıb”, - deyərək bildirib.

ÇOXTƏRƏFLİ ƏMƏKDAŞLIQ ÜÇÜN GENİŞ İMKANLAR VAR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 21-də Əfqanıstan İslam Respublikasının Milli təhlükəsizlik müşaviri Hamdullah Mohibi və Prezident Administrasiyasının rəhbəri Mohammad Şakir Kargarı qəbul edib.

Görüşdə Əfqanıstan prezidentinin münəqişənin ilk günlərindən Azərbaycana verdiyi siyasi dəstək və Əfqanıstanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləməsi yüksək qiymətləndirilib. Ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərə toxunularaq, əlaqələrimizin inkişafında əldə olunan nailiyyətlər qeyd edilib, əməkdaş-

lığımızın genişləndirilməsi üçün yaxşı potensialın olduğu bildirilib. Azərbaycan və Əfqanıstan prezidentlərinin şəxsi münasibətlərinin əlaqələrimizin inkişafında rolu xüsusi vurğulanıb. Söhbət zamanı münəqişənin bitməsinin regionda təhlükəsizlik və sabitliyin təmin olunmasında əhəmiyyəti qeyd edilib və bunun çoxtərəfli əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar yaratdığı bildirilib. Görüşdə Lapis-Lazuli beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin inkişaf etdirilməsi, Azərbaycanın Əfqanıstanda sülhməramlı əməliyyatlarda iştirakı ilə bağlı məsələlər də müzakirə edilib.

İqtisadiyyatın artımı və inkişafı üçün ölkədə kifayət qədər manevr imkanları var

olub. Azərbaycan Vətən müharibəsində Qələbə qazanaraq öz ərazilərini işğaldan azad edib. Tezliklə insanlar öz yurd-yuvalarına qayıdacaqlar.

“Təqdim edilmiş 2021-ci il üzrə büdcə layihəsi qarşıda yeni vəzifələr qoyur. Bəs qarşıdakı 5-10 il ərzində bizi hansı çağırışlar gözləyir? Bu çağırışlar Böyük Qayıdış və ÜDM-in ikiqat artırılması, dayanıqlılığın təmin edilməsi, makroiqtisadi stabilliyin qorunmasıdır”, - deyərək E.Rüstəmov diqqətə çatdırıb.

Mərkəzi Bankın sədri deyib ki, postpandemiya və ərazilərimizin bərpası kimi vəzifələr qarşıya qoyulub: “Büdcə kəsirlərindən danışarkən qeyd etmək lazımdır ki, fiskal dəyişiklik var və bu illərdə davam edir. Hesab edirəm ki, iqtisadiyyatın artımı və inkişafı üçün ölkədə kifayət qədər manevr imkanları var”.

Rayonlaşdırma məsələsinə yeni baxış olmalıdır

Artıq rayonlaşdırma məsələsinə yenidən qaydılmasına ehtiyac var. Bu təkliflə millət vəkili, akademik Ziyad Səmədzadə çıxış edib. Millət vəkili bu təklifi Milli Məclisin İqtisadiyyat, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin 2021-ci il büdcə zərfi ilə bağlı dünən keçirilən iclasında səsləndirib. O, qeyd edib ki, rayonlaşdırma məsələsinə yeni baxış ortaya qoyulmalıdır. Millət vəkili eyni zamanda, ötən dövrdə hökumətin, iqtisadi strukturların fəaliyyətinə toxunaraq bildirib ki, burada əsl koordinasiya özünü nümayiş etdirir.

“Həqiqətən də, ilk dəfədir ki, bu cür koordinasiya fəaliyyət mümkünləşib və bu da nəticə etibarilə ölkədə həyata keçirilən siyasətin, görülmüş işlərin səmərəliliyinə öz müsbət təsirini göstərib”-deyərək, o, əlavə edib. “Qalib dövlətin gələcək il üçün büdcəsi çox sistemli hazırlanıb”-deyərək Z. Səmədzadə çıxışında həmçinin, bildirib ki, iqtisadi strukturlar arasında olan koordinasiya heç vaxt indiki qədər yüksək səviyyədə olmayıb:

“Azərbaycanın iqtisadi inkişaf sürəti dünya üzrə iqtisadi inkişaf sürətindən çox olub. 70-ci illərdə Ümummilli Lider Heydər Əliyev bu məsələni qoymuşdu. Artıq ölkəmizdə əməkhaqqı fondu 14 milyard manata yaxınlaşır. Bu bizim beynəlxalq imicimizə kifayət qədər yaxşı təsir edəcək rəqəmdir. Biz çalışmalıyıq ki, qalib dövlətin ilk büdcəsini xalqa təqdim edəndə göstərək ki, borc alan dövlətdən borc verən dövlətə çevrilmişik. Bir çox ölkə müharibədən sonra çətinliklərlə üzləşir. Biz isə bunları görmədik”.

Gələcək ilin büdcəsində mənfəət vergisi üzrə daxilolmaların artması gözlənilir

Gələcək ilin dövlət büdcəsinin istiqaməti maliyyə təminatının yaradılmasıdır. Büdcədə mənfəət vergisi üzrə daxilolmaların artması gözlənilir. Digər daxilolmalar isə 700 milyon manat nəzərdə tutulur. Bu sözləri maliyyə naziri Samir Şərifov “Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı deyib. “2021-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri 28 milyard 543 milyon manat (ÜDM-də xüsusi çəkisi 37,7 faiz) proqnozlaşdırılır ki, bu da 2020-ci ilə nisbətən 1 milyard 50,8 milyon manat və ya 3,8 faiz, 2019-cu ilin icra göstəriciləri ilə müqayisədə isə 4 milyard 117,1 milyon manat və ya 16,9 faiz çoxdur. 2021-ci ilin dövlət büdcəsində müdafiə və təhsil xərcləri 5,1 faiz artımla nəzərdə tutulur”, - deyərək S.Şərifov bildirib. Nazir qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev vətəndaşların rifahının daha da yaxşılaşdırılmasını daim diqqətdə saxlayır. Bu, gələcək ilin büdcə layihəsində də öz əksini tapıb. Belə ki, sosial xərclərdə 14 faiz artım gözlənilir.

enerji, kommunal, nəqliyyat infrastrukturunun yaradılması, öz doğma yurdlarına qayıdan vətəndaşlarımızın yaşayışı və işgüzar fəaliyyəti üçün şəraitin təşkil edilməsi kimi şəxsi və məsuliyyətli vəzifələrin icrası üçün maliyyə təminatının yaradılmasıdır. Bunun həyata keçirilməsi üçün məqsədli vəsaitlər nəzərdə tutulub, xüsusi təyinatlı investisiyalar planlaşdırılır. Müdafiə və təhlükəsizlik tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün gələcək ilin dövlət büdcəsindən 4,6 milyard manat nəzərdə tutulur. S.Şərifov deyib ki, 2020-ci il iqtisadi cəhətdən digər ölkələrdə olduğu kimi Azərbaycan üçün də ağır il olub. Hökumətin gördüyü məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində bunun müəyyən mənada qarşısı alınıb. COVID-19-un yaratdığı fəsadlar və bunun üçün çəkilən xərclər istər-istəməz öz mənfi təsirini göstərib. Nazir vurğulayıb ki, xalqın rifahının daha da yaxşılaşdırılması, işğaldan azad olmuş ərazilərin bərpası, müdafiə sahəsi və sərhəd xidmətinin gücləndirilməsi, ordumuzun qüvvətləndirilməsi çox mühümdür.

830 şəhidə aid 1503 kredit üzrə borc və faizlər silinib

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin zəfər yürüşü siyasi müstəvidə qazanılan qələbə ilə başa çatdı. Torpaqlarımız işğaldan azad edildi, bununla da beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri, tarixi ədalət bərpa edildi. Qələbə ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunu daha da yüksəltdi, bugünkü və gələcək nəsillərin qürur mənbəyinə çevrildi. Bu tarixi Qələbə unudulmaz şəhidlərimizin, qazilərimizin qanı, canı, mərdliyi ilə savaş meydanında qazanılıb. Azərbaycan dövləti hər zamankı kimi vətəndaşın, hərbiçilərimizin yanındadır. Dövlətimiz Vətən müharibəsində şəhid olmuş döyüşçülərimizin ailə üzvlərinə, qazi və hərbiçilərimizə dərin ehtiramla diqqət və qayğı göstərir. Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin tapşırığına uyğun olaraq Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) və Banklar Assosiasiyası bankları tərəfindən Müdafiə Nazirliyinin rəsmi siyahısında yer almış şəhidlərdən banklar qarşısında kredit öhdəliyi olan 830 şəhidə aid 1503 kredit üzrə həm əsas borcun, həm də faizlərin silinməsinə təmin edilib. AMB-dən bildirilib ki, eyni zamanda, şəhidlərimizin ailə üzvlərinə aid olan 286 sayda, xəsarət almış hərbiçilərin üzrə 1323 sayda kreditin, şəhid olmuş 15 nəfər və ciddi zərərçəkmiş 9 mülki şəxsin borc öhdəliklərinin tamamilə silinməsi təmin olunub. Bank olmayan kredit təşkilatları da bu prosesdən kənarda qalmayıb və onlar da qeyd olunmuş əhali qrupları üzrə kreditlərin tam silinməsinə təmin edib. Şəhidlərin ləğv prosesindəki banklar üzrə olan borcları da

güzaştədən kənarda qalmayıb. Bu borc öhdəliklərinin silinməsi ilə bağlı məsələ bu günlərdə Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun Himayəçilik Şurasının müzakirəsinə çıxarılacaq. İntensiv hərbi əməliyyatların başlanmasından etibarən Mərkəzi Bank şəhid olan və müxtəlif dərəcəli xəsarət alan hərbi qulluqçulara (və ya onların vərəsələrinə) sığorta ödənişlərinin operativ ödənilməsinin təmin olunması məqsədilə müvafiq dövlət qurumları - Ədliyyə Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Müdafiə Nazirliyi ilə əməkdaşlığa başlayıb. Prosesin kompleks və ardıcıl idarə olunması üçün Mərkəzi Bankda işçi qrup yaradılıb. Əməkdaşlıq şəraitində Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən şəhid olmuş hərbi qulluqçuların vərəsələrinin qısa zamanda müəyyən olunması və

onlara müvafiq təsdiqedic sənədlərin verilməsi təmin edilir. Eyni zamanda, əlilliklə nəticələnən ağır bədən xəsarəti almış hərbi qulluqçulara müvafiq sənədlərin operativ verilməsi üçün Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə əməkdaşlıq edilir. Şəhid, əlillik, digər ağır və yüngül xəsarətlərə görə sığorta ödənişlərinin alınması üçün hərbi qulluqçuların və onların vərəsələrinin müraciətlərinin xeyli artacağı nəzərə alınaraq “Azərsığorta” şirkətinin daxili idarəetmə potensialı artırılıb, şirkət gücləndirilmiş iş rejiminə keçib. Şirkətin daxili prosesləri müraciətlərin yeni miqyasına uyğunlaşdırılıb, insan resursları artırılıb, təkrarlanan əməliyyatlar avtomatlaşdırılıb. Dekabrın 18-nə “Azərsığorta” tərəfindən 4138 şəxsə ödəniş edilib. Onlardan 751 nəfəri şəhidlərin vərəsələri, 3387 nəfəri isə xəsarət alanlardır.

24-29 dekabr 2020-ci il

“Qələbəyə aparan yol: iqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir” mövzusunda onlayn elmi-praktik konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi, misilsiz cəsarəti və yüksək təşkilatçılığı sayəsində Azərbaycan düzgün istiqamətdə irəliləyir və ildən-ilə dünyanın əksər ölkələrinə nümunə ola biləcək iqtisadi, sosial uğurlara imza atır. Zati-alilərinin siyasi uzaqgörənliklə, görkəmli dövlət xadimi olaraq həyata keçirdiyi əhəmiyyətli işlər, xalqa bəxş etdiyi böyük ümid və dayaq ölkəmizin hər sahədə zəfərini təmin edir.

Ən böyük zəfəri isə Azərbaycan xalqı Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında öz yenilməz ordusunun iştirakı ilə şanlı tarix yazaraq yaşadı. 2020-ci il sentyabrın 27-də separatçı erməni qoşunlarının irimiqyaslı təxribatına cavab olaraq Azərbaycan öz torpaqlarını artıq 30 ilə yaxın davam edən işğaldan azad etmək üçün əks-hücum əməliyyatına başladı. Azərbaycan BMT-nin münaqişənin həllinə dair qəbul olunmuş 4 qətnaməsinin tələblərini yerinə yetirmək üçün hərbi libas geyinib öz torpaqları uğrunda Vətən savaşını apardı və misilsiz qələbələr qazandı. Bu qələbənin ən böyük zirvəsi isə biz xalqımızın mədəniyyət bəşiyi, Azərbaycanın baş tacı Şuşa şəhərinin işğaldan azad edilməsi xəbəri ilə sonsuz sevinc və fərəh hisslə yaşadıq. Bu sevinci xalqımıza, dünya azərbaycanlılarına bəxş etdiyi üçün Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə və müzəffər Azərbaycan ordusuna borcluyuq.

Zati-alilərinin doğru vurğuladığı kimi, sülhsever Azərbaycan xalqının səbrinin də hüdudu vardır və Azərbaycan təcavüzünə layiqli cavab verməyə məcbur olmuşdur. İşğal faktını aradan qaldırmaq əvəzinə sülh danışıqlarının üzərindən xətt çəkərək, Azərbaycan sərhədlərində ardıcıl təxribatlar törədən Ermonistan tərəfi Azərbaycan dövlətini öz haqqını savaş meydanında müdafiə etməyə vadar etdi.

Ali Baş komandanın dərin zəkasi, mükəmməl diplomatik fəaliyyəti və xalqımıza olan sevgisi tarix və beynəlxalq hüquq baxımından haqlı olan Azərbaycanın diplomatiya sahəsində olduğu kimi, döyüş meydanında da haqlı mübarizəsini sonadək davam etdirərək Dağlıq Qarabağın yenidən ölkəmizin tərkibinə daxil olmasını təmin etdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin müharibədən sonrakı dövrdə işğal olunmuş ərazilərin bərpasına dair konseptual təklif və göstərişlərinin reallaşdırılması istiqamətində zəruri tədbirlərin işlənib hazırlanması və həyata keçirilməsi sahəsində elmi-praktik əhəmiyyət kəsb edən tövsiyələrin müəyyənəşdirilməsi məqsədilə, Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı və Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının birgə təşkilatçılığı ilə 2020-ci il 24 noyabr tarixində “Qələbəyə aparan yol: iqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir” mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilmişdir.

Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı və Auditorlar Palatasının birgə təşkil etdikləri “Qələbəyə aparan yol: iqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir” mövzusunda elmi-praktik konfransın işində Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin

İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin Dayanıqlı İnkişaf və Sosial Siyasət Şöbəsinin müdiri Hüseyn Hüseynov, AMEA-nın İqtisadiyyat İnstitutunun nəzdində “Postkonflikt ərazilərin bərpası” Elmi Mərkəzinin rəhbəri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, professor Akif Musayev, Azərbaycan Kooperasiya Universitetinin elm və innovasiyalar üzrə proroктору, professor, əməkdar elm xadimi Bəyalı Ataşov, görkəmli alim və mütəxəssislər, digər müvafiq nazirlik və dövlət qurumlarının nümayəndələri, peşəkar auditorlar, mühasiblər və qiymətləndiricilər, ali təhsil müəssisələrinin təmsilçiləri, iş adamları və mətbuat nümayəndələri iştirak etmişlər.

Konfransı giriş sözü ilə açan Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri, professor Vahid Novruzov Palatanın kollektivi və üzvləri adından cənab Prezident və Ali Baş Komandan İlham Əliyevi və Azərbaycan xalqını işğal olunmuş ərazilərimizin azad edilməsi istiqamətində qazandığımız tarixi zəfərlər münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edib. Professor Vahid Novruzov şanlı qələbəmizin əsaslarından danışarkən qeyd edib:

«Ölkəmizdə dünya üçün çox nadir inkişaf modeli yaradılmışdır. Daxildəki həmrəylik, milli birlik, vahid amal uğrunda birləşməyimiz bizə əlavə güc verdi, imkan vermədi ki, bəzi mənfur xarici dairələr öz çirkin planlarını Azərbaycanda həyata keçirsinlər. Halbuki belə planlar və cəhdlər var idi. Biz siyasi iradə göstərərək, birlik göstərərək bu cəhdləri dəf etdik, xalq olaraq, millət olaraq öz qürurumuzu müdafiə və sübut etdik ki, heç kim bizim işimizə qarşıa bilməz».

Eyni zamanda Vahid Novruzov vurğulayıb ki, biz artıq Böyük Qayıdış mərhələsinə qədəm qoymuşuq. «Ölkə prezidentinin qarşısı qoyduğu məqsəd və vəzifələr bundan ibarətdir ki, vətəndaşlarımız işğaldan azad olunmuş torpaqlara qayıdaraq rahat yaşasınlar, əmin-amanlıq şəraitində yaşasınlar və bu torpaqlarda həyat canlansın. Bütün bölgələrimiz bərpa edilsin», - deyərək, qeyd edib. «Qarşıda duran böyük quruculuq işləri hər birimizin üzərinə mühüm vəzifələr və məsuliyyət qoyur. Biz artıq torpağı işğal altında olan məzlum bir xalq kimi yox, düşməni darmadağın edən, öz ərazilərimizi işğaldan azad edən məğrur bir xalq olaraq daha yüksək ruh və coşqu ilə öhdəməizə düşən işləri yerinə yetirməli, ölkə rəhbərimizin ətrafında daha monolit birləşməliyik. Biz güclü iqtisadiyyatdan

qələbəyə gəldiyimiz kimi, şanlı qələbədən də daha güclü iqtisadiyyata varis olmalıyıq. Ən vacib problemlərdən biri də budur ki, bu yeni şərait, zaman və məkan dönməində öz istiqamətimizi düzgün müəyyənəşdirərək, ölkəmizin, o cümlədən işğaldan azad olunmuş ərazilərimizin bərpa edilib çıxarılmasına ən optimal yol və vasitələrlə nail olaq. Məhz bizim bugünkü konfransımızın da qarşısında duran vəzifə bu istiqamətdə fikir mübadiləsi aparmaq və elmi cəhətdən əsaslandırılmış, beynəlxalq təcrübədə özünü doğrultmuş və Azərbaycan reallığını özündə ehtiva edən tövsiyələr hazırlayıb müvafiq qurumlara təqdim etməkdir», - deyərək Vahid Novruzov əlavə edib.

Palata sədri, həmçinin işğaldan azad edilən torpaqlarımızın yenidən qurulması, işğaldan əvvəlkindən də gözəl şəkildə dirçəldilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası olaraq üzvlərinə düşən vəzifələri yerinə yetirmək əmində olduqlarını və əllərindən gələni edəcəklərini vurğulayıb. **Daha sonra Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının sədri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Beynəlxalq İqtisadçılar İttifaqının vitse-prezidenti, millət vəkili, akademik Ziyad Səmədzadə “Azərbaycan dövlətinin iqtisadi siyasətində Qarabağın sosial-iqtisadi inkişaf məsələləri” mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. O, deyib:** Çoxminillik Azərbaycan tarixində ən şərəfli hesab edilən qələbə günlərində hər birimiz böyük sevinc, qürur hissi keçiririk. Bu sevinci, böyük qələbəni bizə Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev yaşatmışdır.

İlham Əliyevə xalqın böyük sevgisi onu əbədiyaşar bir liderə, ali sərkərdə kimi vətənimizin gələcək inkişafının güclü mənbəyinə çevirmişdir. Erməni faşizmi üzərində parlaq qələbəmiz ilk növbədə aşağıdakı amillərə görə mümkün oldu:

- Azərbaycan dövlətinin güclü iqtisadiyyatı və güclü ordusu var; Prezident İlham Əliyev xalqın gələcəyi, xoşbəxtliyi naminə düşünilmiş strategiya müəyyənəşdirmişdir; - xalqımız İlham Əliyevə Azərbaycan xalqının xilaskarı, onun xoşbəxtliyi üçün əzmkarlıqla çalışan bir rəhbər kimi inanır; Prezident İlham Əliyev ən yüksək, beynəlxalq səviyyələrdə vətənimizin müstəqilliyini istəməyən qüvvələrə, təhdidlərə qarşı bərisizməz mübarizlik, milli maraqlarımızı qorumaq üçün əsl liderlik nümayiş etdirir.

İşğaldan azad olunmuş 7 rayonda (Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Laçın, Kəlbəcər, Qubadlı, Zəngilan) 1991-ci ildə 6 min nəfərə yaxın işçinin çalışdığı sənaye müəssisələrində 750 milyon manatlıq sənaye məhsulu istehsal olunmuşdu. Bu potensialın ya-

rısı Ağdam şəhərində yerləşirdi. Bu rayonlarda kənd təsərrüfatı istehsalının əsas ixtisaslaşmış sahələri hesab edilən pambıqçılıq, üzümçülük, heyvandarlıq təmsil edən çoxsaylı iri təsərrüfatlar, əsasən kolxozlar fəaliyyət göstərirdi. Lakin ötən əsrin 80-ci illərinin sonu və 90-cı illərinin əvvəllərində respublikada yaranmış ağır ictimai-siyasi vəziyyət bu regionun inkişafına da ciddi təsir etdi. Erməni işğalına məruz qalan ərazilərdə təbii sərvətlərin vəhşicəsinə istismarı, sosial obyektlərin dağıdılması geniş vüsət aldı.

İşğaldan azad olunmuş rayonlardan verilən video görüntülər sübut edir ki, ermənilər bu ərazilərdə 1 dənə də olsun istər istəhsal, istərsə də sosial obyekti salamat qoymayıb, hamısını vəhşicəsinə dağıtmışlar. Təqribi hesablamalara görə, erməni vandalizminin Azərbaycanın bu gözəl məkanına vurduğu zərər nə qədər çox miqdarlıdır. Hazırda müvafiq strukturlar işğal edilmiş rayonlarda regionun təbii, torpaq, su ehtiyatları, faydalı qazıntıları barədə müvafiq materialların toplanması, emalı prosesini aparır ki, bunlar da perspektiv inkişafa dair tətbiq ediləcək proqramlarda istifadə ediləcəkdir.

Göründüyü kimi, söhbət işğaldan azad edilmiş rayonlarda dağıdılmış tikintilərin bərpasından, modernizasiyasından deyil, minalardan təmizlənmək ərazilərdə iqtisadi fəaliyyətin qurulmasından gedir. Təbii ki, bütün bu işlər kifayət qədər maliyyə, əməkətməlidir. Onların görülməsi üçün həm daxili, həm də xarici investisiyalardan istifadə edilməsi ön planda olacaqdır. Təkcə onu göstərmək kifayətdir ki, 1991-ci ildə Kəlbəcər, Laçın, Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl rayonlarında yaşayış fondu 2,8 mln. m², adambaşına isə 14 m² (respublika üzrə 12,5 m²) təşkil etmişdi.

Bütövlükdə işğaldan azad olunmuş rayonlarda təkcə yaşayış fondu 10 milyon m²-dən çox olmuşdu.

Qarşıda duran vəzifələr çox möhtəşəmdir. Azərbaycan ərazisinin 20 faizini təşkil edən hissəsində iqtisadiyyatın yenidən qurulması çox mürəkkəb, çətin, məsuliyyətli, lakin şərəfli işdir. İlk növbədə, işğaldan azad edilmiş şəhər və rayonların baş planlarının hazırlanması, infrastruktur layihələrinin formalaşması, rayonların iqtisadi əmək, təbii resurslarından səmərəli istifadəsini nəzərdə tutan məhsuldar qüvvələrin inkişafı və yerləşdirilməsi sxeminin hazırlanması məsələləri diqqət mərkəzində olacaqdır.

Bütün bu məsələlərin uğurlu icrası üçün respublikamızda güclü iqtisadi əsaslar yaradılmışdır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi ölkəmizin nəqliyyat kompleksində də çox böyük kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri ilə müşayiət olunacaqdır. Eyni zamanda, nəqliyyatın ayrı-ayrı növləri arasında əlaqələndirmə işləri təkmilləşdirilməli, dağ rayonlarının xüsusi iqlim və relyefə malik olması amillərinin nəzərə alınması imkanları xeyli genişlənməlidir. Naxçıvanın blokadadan azad olması Qədim İpək Yolu, Şimal-Cənub Nəqliyyat Dəhlizlərinin fəaliyyətlərinin canlanmasına səbəb olacaq, bütövlükdə Azərbaycan nəqliyyat kompleksinə yeni nəfəs verəcək, ölkəmizin ticarəti-iqtisadi əlaqələrinin əhəmiyyətli dərəcədə inkişafına müsbət təsir edəcək. Bu, həm də Azərbaycanın dünyanın mühüm nəqliyyat dəhlizi kimi formalaşması imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirəcəkdir.

Bununla yanaşı, regionda dəmiryol xətlərinin monitorinqinin aparılması, yenidən qurulması, bu nəqliyyat sektorunun vahid nəqliyyat kompleksində rolunun artması, Cənubi Qafqaz regionunun xarici əlaqələrinin inkişafı və təkmilləşməsi amilləri də yenidən qiymətləndirilməlidir.

Daha bir məsələ barədə, Azərbaycan özünün inkişaf tarixinin yeni mərhələsinə yaşayır. Ölkənin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi, işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası və onların iqtisadi fəaliyyət dövrüyünə qatılması ilə bağlı məsələlərin həlli iqtisadi rayonların təsnifatına yenidən baxılmasını zəruri edir. Qarabağ məkanı hazırda qüvvədə olan bölgüyə görə regional inkişaf proqramlarında aşağıdakı iqtisadi rayonları əhatə edir: Yuxarı Qarabağ - Kəlbəcər, Laçın, Aran iqtisadi rayonunun Bərdə və Ağcabədi.

Yeni çağırışlar, yeni miqyaslı inkişaf strategiyası bu bölgünün də təkmilləşməsinə ehtiyac yaradır. Çünki Yuxarı Qarabağın Aran iqtisadi rayonunun Bərdə və Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Füzuli, Cəbrayıl rayonları) və respublikanın qərb regionları (Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı, Zəngilan rayonları) ilə birlikdə bütöv təbii-coğrafi region, kompleks ekoloji sistem, vahid çay şəbəkəsi, qarşılıqlı surətdə bağlı iqtisadiyyatı və kommunikasiya əmələ gətirirlər. Qarabağın təbii-coğrafi və iqtisadi birliyi, onun digər regionlarla qarşılıqlı əlaqələrinin təbiiyi, həyatı əhəmiyyəti olan kommunikasiyalar Ağdam-Xankəndi dəmir yolu xətti, avtomobil yolları, qaz kəməri, elektrik təchizatı xətləri ilə bağlıdır ki, bu da bütövlükdə Qarabağ ərazisinin, xüsusilə təsərrüfatının səmərəli fəaliyyəti üçün son dərəcə zəruridir. Aran iqtisadi rayonu kifayət qədər böyükdür, demək olar ki, respublika ərazisinin 24,4%-ni, əhalisinin 20%-ni təşkil edir. Bütün bunları nəzərə alaraq, Yuxarı Qarabağı Bərdə və Ağcabədiyə daxil etməklə bir iqtisadi rayon kimi müəyyənəşdirmək məqsəduyğundur. Beləliklə, Qarabağ və Aran rayonlarının nisbətən optimalıqda təmin edilə bilər. Heç şübhəsiz ki, bu cür yanaşma Qarabağın vahid bir region kimi sistematizasiya, onun inkişaf məsələlərinin kompleks həllinə, bütünlükdə respublika iqtisadiyyatının tarazlı inkişafına öz töhfəsini vermiş olar. Qarşıda duran ən aktual məsələlərdən biri işğaldan azad olunmuş ərazilərdə əhalinin məskunlaşması, əmək potensialından

istifadə olunması hesab edilir. Vaxtilə işğala məruz qalmış ərazilərdən çıxmış qaçqınlar indiyə kimi respublikanın 50-dən çox rayonlarında məskunlaşmışlar. Vətən müharibəsində qazanılmış qələbə bu insanlara böyük sevinc bəxş etmiş, onların öz doğma torpaqlarına qayıtmasına imkan yaratmışdır.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqına müraciətində demişdir:

“Hər dəfə işğal altında olan hansısa rayon, şəhər işğaldan azad ediləndə mən o şəhər və rayonların sakinlərini təbrik edirəm, təəssüür edirəm ki, onların həyatında bu nə deməkdir...”

Mən son 17 il ərzində köçkünlərlə çoxsaylı görüşlərimdə, onların yeni evlərin təqdimat mərasimlərində gördüyüm ki, ildən-ilə onların ümidləri azalır. Görürdüm, ürək ağrısı ilə bunu görürdüm. Görürdüm ki, artıq onların bəziləri ümidlərini itirib. Bəli, təşəkkürünü bildirirdilər, təbii ki, onlara yaxşı şərait yaradıldı, onların problemləri həll olunurdu. Bilirsiniz ki, məcburi köçkünlər üçün Azərbaycanda görülən işlər heç bir başqa ölkədə görülür...”

Buna son qoyulub, əziz soydaşlarımız, gözünüzü aydın olsun, siz qayıdırsınız, biz qayıdırıq, Azərbaycan qayıdır! Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edir. Bundan da böyük xoşbəxtlik ola bilməli!

Məcburi köçkünlər yaxşı bilirlər ki, onların öz dədə-baba torpaqlarına qayıtması üçün biz əlimizdən gələni edəcəyik, işğaldan azad edilmiş bu torpaqları yenidən quracağıq”.

Məskunlaşma ilə əlaqədar hazırlanan tədbirlər sistemində bu prosesin məntiqi ardıcılıqla və plana uyğun həyata keçiriləcəyi nəzərə alınmalıdır. İlk olaraq, məskunlaşma ilə bağlı elmi-statistik bazanın yaradılması, Qarabağ regionunda məskunlaşacaq əhalinin əsas demografik göstəriciləri, o cümlədən əhalinin yaş quruluşu, əmək qabiliyyəti, əhalinin dinamikasındakı meyllərin qiymətləndirilməsi, demografik proseslərin proqnozlaşdırılması vacibdir. Çünki bunlar regionda normal həyat fəaliyyətini, iqtisadi-sosial proqramları hazırlamaq və reallaşdırmaq üçün ilkin şərtlərdən hesab edilir. Ona görə də hökumət, ilk növbədə, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, Dövlət Qaçqın Komitəsi ilə birlikdə yuxarıda qeyd edilən məsələlər barəsində hesablamaları aparılmalı, regionda əhalinin məskunlaşması proqramı hazırlanmalıdır. Paralel olaraq, bu ərazilərdə sosial-mişət, təhsil, səhiyyə xidmətlərinin təşkili ilə bağlı işlər görülməlidir. Sovet dövründə əhaliyə səhiyyə xidmətinin yaxşılaşdırılması məsələləri həll edilərkən başqa göstəricilərlə yanaşı, əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən həkim, tibb bacısının sayı göstəricisindən geniş istifadə edilirdi. Zaman dəyişir, İKT-nin tətbiqi genişlənir və bu amil bizim yuxarıda istinad etdiyimiz göstəricilərə də təsir edir. Amma realıq onu deməyə əsas verir ki, tam dağıdılmış ərazilərdə məskunlaşma prosesinin davamlı olması, ilk növbədə hər bir insana səhiyyə xidmətinin vacibliyini nəzərə alaraq qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsinə ciddi ehtiyac yaranır. Qaçqın və Köçkünlər Komitəsi, Səhiyyə Nazirliyi “Təbib” ilə

birlikdə azad olmuş rayonlarda səhiyyənin təşkili, onun kadr təminatı ilə bağlı təklifləri hazırlamalıdır... Bu fikirlər, eyni zamanda, təhsilə, digər xidmət ocaqlarına şamil edilə bilər. Yeri gəlmişkən, qeyd etmək istərdik ki, Sovet dövrünün ilk illərindən başlayaraq 50-70-ci illərin axırına kimi şəhər və rayonlarda, ucaq kəndlərdə belə təhsil, səhiyyə, digər vacib sahələrin mütəxəssislərlə təminatı ona görə uğurlu oldu ki, bu iş dövlət tərəfindən ciddi nəzarətə götürülmüşdü, rayonların kadrlarla təminatında müxtəlif həvəsləndirici mexanizmlərdən istifadə edilirdi. Səhiyyə, təhsil ocaqlarında mütəxəssislərin yerləşdirilməsinə bu cür yanaşma nəticəsində savadsızlıq ləğv edildi, əhalinin sağlamlıq göstəriciləri köklü surətdə yaxşılaşdı, infeksiyon xəstəliklərin, vərəm, malyariyanın və s. qarşısı alındı. Ötən əsrin 40-50-ci illərində heç bir sosial-istehsal infrastruktururu, məskunlaşmış əhalisi olmayan Sumqayıt, Mingəçevir ərazilərində bu gün ölkə iqtisadiyyatında özünəməxsus yer, güclü iqtisadi və sosial potensialı olan şəhərlər salındı.

Bir iqtisadçı olaraq bilməliyəm ki, işğal edilmiş ərazilərin yenidən qurulması prosesində, bütün məsələlərdə "bazar hər şeyi həll edir", "tam liberallaşma", "dövlətin iqtisadiyyatda rolu azaldılmalıdır" baxışları yolverilməzdir. Müstəqil Azərbaycan torpağının 20 faiz ərazisində qaynar həyatın qurulması, uğurlu gələcək üçün böyük əsasların yaradılması dövlətin həyatiyyəti ilə təmin ediləcəkdir. Təbii ki, bu proses dövlət-özal sektor münasibətlərinə yeni bir nəfəs verəcək, istər daxili, istərsə də xarici investorların cəlb edilməsi üçün əlverişli şəraitin yaradılması ilə müşayiət ediləcəkdir.

Hər birimiz, professional iqtisadçı olaraq öz məsuliyyətimizi dərk etməliyik. Qarabağ məkanının miqyaslı inkişafının nəzərdə tutan dövlət proqramlarına iqtisadçı alimlər də öz layiqli töhfəsini verməlidirlər. İlk növbədə, elmi tədqiqat işlərinin təhlili aparılmalı, Qarabağ regionunun inkişafı ilə bağlı araşdırmalara üstünlük verilməli, iqtisadçı kadrların yetişdirilməsinə yeni tələbləri əsas götürərək yenidən baxılmalı, təhsil sisteminə müəyyən keyfiyyət dəyişikliklərinin edilməsi barədə təkliflər hazırlanmalıdır.

Bildirmək istəyirəm ki, İqtisadçılar İttifaqı və Aauditör Palatası ilə birlikdə Qarabağ ərazisində iqtisadi həyatın bərpası və onun ahəngdarlığının təmin olunması məqsədilə bir neçə istiqamət üzrə işçi qrupları yaradılmışdır.

Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov "İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə

kiçik və orta biznesin inkişafı istiqamətində dövlət tərəfindən həyata keçiriləcək tədbirlər" mövzusunda məruzə ilə çıxış edərək, vacib məqamlara diqqət çəkmişdir. O, qeyd edib ki: «2-ci Qarabağ müharibəsində əldə edilən qələbə və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi də iqtisadi bloka daxil olan bütün dövlət qurumları qarşısında yeni vəzifələr götürməklə yanaşı, ölkəmizdə bizneslərin inkişafı üçün yeni mənbələr açmış oldu. Hamımız üçün bəllidir ki, Qarabağ ərazisi zəngin təbii və faydalı resurslara malik bir yerdir. Regionun turizm, kənd təsərrüfatı, aqrar-emal, xalq sənətkarlığı və s. kimi ənənəvi iqtisadi sektor-

larınun yenidən canlandırılması və xarici bazarlara çıxarılması böyük perspektivlər vəd edir. Eyni zamanda, Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycan arasında Qarabağdan keçməklə quru nəqliyyat dəhlizinin yaradılması təkcə Azərbaycan üçün deyil, bütövlükdə regionun iqtisadi konyukturası üçün mühüm dəyişiklik və yenilik olacaqdır». Həmçinin, Orxan Məmmədov bildirib ki, Qarabağ regionunda qısa və orta müddət perspektivində iqtisadi inkişaf və sahibkarlıq fəaliyyətinin bərpa edilməsi istiqamətində dövlət tərəfindən həyata keçiriləcək genişhəcmli tədbirlər Qarabağ regionunun yenidən dirçəlməsinə, regionun iqtisadi potensialının ölkənin iqtisadi gücündə özünəməxsus yerini tutmasına və dünyada tanınacaq yeni Qarabağ brendinin formalaşdırılmasına imkan yaradacaqdır.

Daha sonra, AMEA-nın İqtisadiyyat İnstitutunun nəzdində "Postkonflikt ərazilərin bərpası" Elmi Mərkəzinin rəhbəri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, professor Akif Musayev

Azad olunmuş ərazilərin bərpasının maliyyə qaynaqları" mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir. Akif Musayev öz çıxışında məlumat verərək bildirmişdir ki, «Bərpa proqramlarının hazırlanması üzrə Azərbaycan hökumətinin həyata keçirəcəyi sistemli fəaliyyətə töhfə vermək məqsədilə AMEA İqtisadiyyat İnstitutu Elmi Şurasının 2020-ci il oktyabrın 21-də keçirilmiş iclasında İnstitutun nəzdində "Post-konflikt Ərazilərin Bərpası" Elmi Mərkəzi yaradılmışdır. "Mərkəzdə konflikt sonrası reabilitasiyanın ümumi (metodoloji) prinsiplərinin hazırlanması, proqramlaşdırılan ərazilərin konfliktə qədərki və konflikt sonrası vəziyyətinin müqayisəli qiymətləndirilməsi; postkonflikt ərazilərdə dövlət idarəetmə sisteminin və icma özünüidarəetməsinin spesifik xüsusiyyətləri; postkonflikt ərazilərdə həyat təminatı sistemlərinin (o cümlədən, yaşayış fondunun, enerji təminatının, su və qaz təchizatının) yenidən qurulması və əhalinin repatriasiyasının təşkili; postkonflikt ərazilərdə infrastrukturun (o cümlədən, müliki idarəetmə orqanlarının iş infrastrukturunun, nəqliyyat infrastrukturunun, telekommunikasiyaların və sosial obyektlərin) bərpası; postkonflikt ərazilərdə iqtisadiyyatın dirçəldilməsi üzrə tədbirlərin, ölkədaxili və beynəlxalq müqayisəli üstünlük sahələrinin müəyyənəşdirilməsi; konflikt sonrası reabilitasiya sahəsində beynəlxalq maliyyə institutları ilə əməkdaşlıq imkanlarının qiymətləndirilməsi; konflikt sonrası reabilitasiya prosesində ortaya çıxma biləcək potensial xarici və daxili risklərin idarə olunması istiqamətində araşdırmalar aparılacaqdır», - deyə Akif Musayev qeyd etmişdir.

Habelə, Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının Şura üzvü, sərbəst auditor Altay Cəfərov "İşğaldan sonrakı dövrdə azad olunmuş ərazilərin imkanlarının yenidən qiymətləndirilməsində uçot və auditin rolu" mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir. O, öz çıxışında vurğulamışdır ki, təcrübəli mühasib, auditorlar, qiymətləndiricilərdən ibarət mütəxəssislər komanda şəklində və ya xüsusi

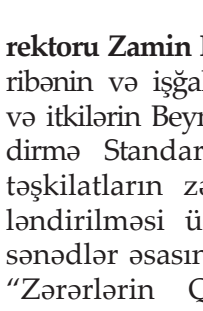
tapşırıqlar üzrə fərdi formada işə cəlb edilməlidir və proses təşkil edilməlidir. Altay Cəfərov həmçinin, konfrans və təlimlər keçirməyin vacibliyinə toxunaraq, zərərlərin qiymətləndirilməsində, investisiyaların dəyərləndirilməsində və bunların gələcək düzgün təminatında auditin roluun açıqlanmasının mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd edib.

Azərbaycan Kooperasiya Universitetinin elm və innovasiyalar üzrə prorektor, professor, əməkdar elm xadimi Bəyalı Ataşov

"İşğaldan azad edilmiş rayonların ümumi iqtisadi dövrüyə cəlb edilməsi mürəkkəb və ağır bir proses olub əlaqədar nəzirlilik, komitə və qurumların əzmlə işə girişməsinə tələb edəcək. Bu proses ümumxalq işinə çevrilməlidir, çünki biz əvvəlcə yaralı, 30 il ərzində şiddətli deqradasiyaya və eroziyaya uğramış torpaqlarımızı sağaltmalı, sonra da böyük əzmlə təsərrüfat-quruculuq işləri aparmalıyıq. Sözsüz ki, işğaldan azad edilən hər bir rayon üzrə dövlət başçımızın tapşırığı ilə strategiyalar, dövlət proqramları və inkişaf konsepsiyaları hazırlanacaq və icraatə qəbul ediləcəkdir», - deyə qeyd etmişdir. Bəyalı Ataşov əmin olduğunu bildirmişdir ki, işğaldan azad olunan rayonlar tam gücləri ilə respublikanın iqtisadi-təsərrüfat həyatına qoşulduqdan sonra ölkə əhalimiz əsas ərzaq məhsulları ilə nöinki tam təmin olunacaq, eyni zamanda, aqrar ixrac potensialımız xeyli artacaq və Azərbaycan ərzaq təminatında çətinlik çəkən digər dünya ölkələrinə də bu sahədə köməklik göstərəcək.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası Şurasının yanında Auditor təşkilatlarının inkişafına dəstək üzrə komitənin sədri, «ABAK-Az Crovve LTD» MMC-nin di-

rektoru Zamin Hüseynov "Müharibənin və işğalın vurduğu zərər və itkilərin Beynəlxalq Qiymətləndirmə Standartları, beynəlxalq təşkilatların zərərlərin qiymətləndirilməsi üzrə qəbul etdiyi sənədlər əsasında qəbul edilmiş "Zərərlərin Qiymətləndirilməsi Standartları"na uyğun olaraq, qiymətləndirilməsi təcrübəsi" mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir. O, öz çıxışında, «Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu və bir sıra dövlət qurumları 1988-2020-ci illər ərzində Ermənistanın Azərbaycanı vurduğu iqtisadi ziyanın və cinayətkar fəaliyyətin müəyyən edilməsi və sənədləşdirilməsi üzrə genişmiqyaslı işlər görür. Bu işlərin əhatə dairəsinin geniş olmasını, ərazilərdə vəziyyətin geridönüş olmadan sürətlə dəyişəcəyini və eyni zamanda, həmin ərazilərdə həyata keçiriləcək bərpa-quruculuq işlərinin düzgün istiqamətləndirilməsinin siyasi, hüquqi, iqtisadi və sosial-ekoloji əhəmiyyətini nəzərə alaraq, aparılacaq işlərin istiqamətləri, məzmunu və xüsusiyyətləri vahid yanaşma əsasında koordinasiya olunmalıdır», - deyə vurğulayıb. **Habelə, Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının sədr müavini, Elşad Səmədzadə** "Davamlı inkişafın məntiqi nəticəsi – Qələbə!" mövzusunda məruzəsi ilə konfransı davam etdirib. O, çıxışına Albert Eynşteynin sözləri ilə başlayaraq, deyib: "İnsan təfəkkürünün hansısa səviyyəsində problemə daha üstün təfəkkür səviyyəsinə qalxmaq lazımdır". Düşünürəm, Azərbaycanın şanlı qələbəsinin əsasında məhz bəşəri təfəkkür səviyyəsinə qalxmamız dayanır! Bu, ulu öndər Heydər Əliyevin strategiyası nəticəsində gerçəkləşən "Əsrin müqaviləsi", cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına sədrlik, Bakının dünya humanitar fikir mərkəzinə çevrilməsi, Türkiyə ilə qaradaşlıq münasibətlərinin inkişafı kimi nümunələrdə özünü göstərir.

Hind fəlsəfəsində insanlar təfəkkür səviyyəsinə görə 4 qrupa bölünür: 4. bəşəriyyəti; 3. dövləti; 2. ailəsin; 1. özünü düşünən. Azərtaçın verdiyi məlumata görə, Füzuli rayonunda səfərdə olan Türkiyənin Azərbaycanlı səfəri Erkan Əzəralı Azərbaycanlı səfəri vurğulayıb: "Deməyəyidilər ki, bura Füzuli şəhərinin mərkəzidir, inanmazdım". Polşanın Azərbaycanlı səfəri Rafal Poborski isə bildirib: "Bu vəziyyət beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmalıdır". Ali Baş Komandan işğaldan azad olunan Füzuli şəhərinə səfər edərkən demişdi: "Buradan sanki vəhşi qəbilə keçib". Belə olan halda insanları 5 qrupa bölmək lazımdır: 5. bəşəriyyəti; 4. dövləti; 3. qəbiləsin; 2. ailəsin; 1. özünü düşünən.

Şübhəsiz, heç bir vicdan sahibi yaşadığı evi yandıran, bar verən ağacı kəsən, qəbirliyi belə rahat buraxmayan düşmənlə bizi miqayisə etməz. 44 gün ildırım sürəti və zəfər! Demək, qələbəni möhkəmlətmək, zəfəri daha uca etmək üçün bəşəri təfəkkürün inkişafı davamlı olmalıdır. Bəşəri təfəkkürün təzahür forması, düşünürəm ki, elə davamlı inkişafdır. Onun qolu olan iqtisadi inkişaf barədə qələbə amili kimi könlümüzdə fərh verən çox söz deyildiyindən bir ifadə ilə kifayətlənmə - görünən dağa nə bələdçilik. Davamlı inkişafın digər qolu olan sosial inkişaf göstəriciləridən: - akademik Ziyad Səmədzadənin vurğuladığı kimi, cəmiyyətdə tələpəli məsələlər üzrə konsensusun olması; - müxtəlif etnik qrup nümayəndələrinin çiyin-çiyinə Vətənin keşiyində rəşadətli dayanması; - Şuşa məscidində namazın vəhdət şəklində qılınması kimi amillər dayanır.

Davamlı inkişafın qolu olan ekoloji inkişaf üçün də xeyli iş görüldü: son illərdə əkilən ağacların sayının milyonlarla ölçülməsi, ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində beynəlxalq konvensiyalara qoşulma, bu sahədə institusional islahatların aparılması, bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin artması və s. Əlbəttə, bu uğurlar problemlərin olmadığını demir. Lakin problemlərin həlli potensialının yüksək olduğunu deyir. Davamlı inkişaf potensialının yüksək olması və ondan səmərəli istifadə həm daxili gücü səfərbər edir, həm də ölkənin beynəlxalq nüfuzunu və ona olan inamı artırır. Azərbaycan iqtisadçıları atəşkənd dövründə mütəmadi olaraq Qarabağ mövzusunda toxunub, ürək ağrısı və ümidlərlə nə vaxtsa lazımlı gələcək təhlillər aparıb. Sevinirəm ki, 2013-ci ildə Prezident yanında Gənclər Dəstək Fondunun Türk Dünyasının əksər yurtdan olan yazarları Qarabağ mövzusunda cəm edən "Gələdik, gördük, yazdıq" layihəsində iqtisadi məruzəçi olmuşam. Çıxışına belə ad qoymuşdum:

"Türk Dünyası vahid iqtisadi məkanının təmin olunmasında Qarabağ probleminin həllinin rolu". Qarşıya qoyduğum məqsəd qaradaş ellərin gücünün Qarabağ ətrafında birləşməsinin iqtisadi əsaslarının hazırlanmasında iştirakı idi.

9 noyabrda 3 dövlət rəhbəri tərəfindən imzalanmış bəyanat əsasında Zəngəzur nəqliyyat dəhlizinin bərpası nəzərdə tutduğum Türk Dünyası Vahid İqtisadi məkanı üçün zəruri şərtidir. **Düşünürəm, 2013-cü il tədbirində dediyim fikirlərdən ikisini burada da səsləndirəmsə, faydalı olar:**

- Qarabağ azad olduqdan sonra meqa bərpa layihəsində Türk dünyası şirkətləri dəvət alacaq. Çünki Qarabağda Səmərqənd memarlığı yerinə düşər; - Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, Asiya İnfrastruktur Sərmayələri Bankı, İslam İnkişaf Bankı kimi maliyyə qurumları var. Onda Türk Dünyası Kalkınma Bankının təsisində də ehtiyac var. Məmmuniyyətlə Qarabağda onun bölməsi yaradılar. Təxminən bərpa layihələri çox olub. Ümumiyyətlə bu və s. meqa layihələrin icrası üçün beyin mərkəzləri yaradılır. Düşünürəm, Qarabağın bərpasını tək rəşional məntiqlə yox, həm də duyğusalıqla gerçəkləşdirmək lazımdır. Azərbaycanın böyük oğlu, nəhəng təfəkkür sahibi olan akademik Azad Mirzəcanzadə deyirdi: "Qlobal düşün, lokal hərəkət et". Azad müəllim irsinə hədsiz ehtiramımı bildirərək onun sözü əsasında mövcud gerçəkliyə uyğun yeni söz deyirəm: "Azərbaycan dövləti global düşündü, global da hərəkət etdi!".

Bu, Vətənin azad olunması və milli şərafət bərpasıdır! Platon demişdir: "Sistem onun elementləri cəmindən daha böyükdür". "Aman ayrılıq" əvəzinə "Ayrılmırsan könlü candan?" deyən Azərbaycan Qarabağla birgə daha böyük uğurlara imza atacaq! Azad, qalib ruhdan mədəniyyətini ecazkar təntənəsini, sarı simin ürək titrəyişini səbirsizliklə gözləyirik!

İqtisadçının ötürdüyü estafeti zəfərlə icra edən əskər indi estafeti yenə iqtisadçıya öz müstəvisində zəngulə yaratmaq üçün qayırdı. Düşünürəm bu məsələlərin həlli faydalı olar: - Zəngəzur dəhlizinin maliyyələşməsinə Böyük İpək Yolumun - "Bir kəmərlər bir yol" layihəsinin bir hissəsi kimi yanaşaraq, Çinin cəlbə səmərəliliyi və etibarlılığı artırdığı üçün bu məsələyə baxıla bilər; - Gürcüstan dəhlizi də strateji alternativ xətt kimi inkişaf etdirilməlidir; - Azərbaycan və Türkiyə arasında ticarət birliyinin yaranması fikrini də uğurlu sayıram; - Ermənistanın təzminat ödəmək üçün pulu yoxdursa, aktivləri və ərazi ilə ödəyə bilər; - Laçın sərhədində sərhədcimiz - iqtisadi məkanımızı qorumaq üçün gömrükçülüyü dəyərli; - məskunlaşma iqtisadi təşviq olunmalıdır. Əskərdən sonra sahibkarların hücumu üçün güzəştlər faydalı olar. Məsələn: fəaliyyət yeri işğaldan azad olan ərazilər olanlara ƏDV istisna olmaqla digər vergilər üzrə güzəşt verilməli, infrastruktur şəbəkələrinə qoşulma daha asanlaşdırıla bilər və s; - Mərkəzi Bankımız bütün Azərbaycan ərazisində yeganə ödəniş vasitəsi kimi milli manatın olmasını tələb etməli və bunun üçün şərait yaratmalıdır; - Silahlı Qüvvələrə Dəstək Fondu na axımla köçürmələri nəzərə alaraq deyə bilər ki, Qarabağ faizsiz bərpa istiqrazlarının buraxılması xalq maliyyələşməsinə təkan verər; Niyyə qəhrəman medalla mükafatlandırılır? Nobel mükafatı laureatı Qabriel Qarsia Markesa görə, Vətən igidinin sinasına taxdığı zirehlə onun ürəyini qoruyur; - Medalın 1 tərəfi Qələbədirsə, digər tərəfi şəhid, qazi, əsirdir. Onlara, ailələrinə göstərilən əbədi qayğı

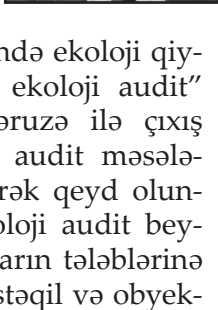
parlitsı Qələbə parlitsından üstün olmalıdır; - ölkəmizin bütün şəhərlərində işğal-qələbə əbadi kompleksi ucaldılacaq - müsəbiqə əsasında həmin yerin şəhidlərinin və onların iştirak etdiyi döyüşlərin təsviri ilə.

Şamil əmin deyirdi: "Kənd göz yaş ilə sevinc göz yaşının tərkibi fərqli olur". Yaşadığım heç bir sevinc hissi Şuşanın azad olunduğu gün daddığım sevincə oxşamır. Sonda 2000-ci ildə yazdığımı və diasporanın da imkanlarını bərpaya səsləyən bir iqtisadi bayatını yenidən, amma qalib ölkənin vətəndaşı kimi diqqətə çatdırmaq istəyirəm:

Əzizimə bank yaxşı, Qarabağda tank yaxşı. Yığmağa qərib ölkə, Sərfinə VƏTƏN yaxşı!

Bu fikirləri Bayatı Şirazi dinləyərək yazdım. Çətin və şəərəfli işimizdə uğurlar! Çətin və şəərəfli işimizdə uğurlar! Sonda Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri, professor Vahid Novruzov və

A zərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının Rəqəmsal transformasiya və innovasiyaların tətbiqi idarəsinin rəisi Qoşqar Əhmədov

"Post münəqışə dövründə ekoloji qiymətləndirmə və ekoloji audit" mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişlər. Ekoloji audit məsələsinə diqqət çəkərək qeyd olunmuşdur ki, «Ekoloji audit beynəlxalq standartların tələblərinə uyğunluğun müstəqil və obyektiv, hərtərəfli, sənədləşdirilmiş qiymətləndirilməsidir və müəyyən edilmiş uyğunsuzluqların aradan qaldırılması üçün tövsiyələrin hazırlanmasıdır. Ekoloji audit bütün digər audit növləri kimi bölünür: məcburi və könüllü (təşəbbüskar)". Həmçinin onlar öz çıxışlarında vurğulamışlar ki, ətraf mühitin qorunması ən vacib təhlükəsizlik amillərindən biridir. Ətraf mühit problemlərinin öhdəsindən gəlmək üçün birlikdə işləmək çox vaxt uzunmüddətli, sistemli və mənalı iş birliyinin ən asan yoludur. Proaktiv qoruma səyləri, eyni zamanda, təbii fəlakətlərə, xəstəliklərin bağ verməsinə, iqlim dəyişikliyinə və qida təhlükəsizliyinə qarşı həssaslığı azaltmağa kömək edir.

Məruzəçilər həmçinin öz çıxışlarında Ali Baş Komandanın işğaldan azad edilmiş Füzuli və Cəbrayıl rayonlarında olarkən etdiyi tarixi çıxışdakı bəzi məqamlara da nəzər salmışlar. Cənab Prezident qeyd etmişdir: «**Düşmənin işğal etdiyi Azərbaycan şəhərlərinə, kəndlərinə erməni adları verərək, erməniləşdirməni həyata keçirməklə əbədi və əzəli torpaqlarımızın unudulmasına çalışmış, lakin güclü ordumuz sayəsində buna nail ola bilməmişdir. Planlı şəkildə beynəlxalq ekspertlər tərəfindən torpaqlarımıza dəyən zərər hesablanacaq, uçotu aparılacaq, bütün infrastruktur yenidən qurulacaq, hər bir şəhər və kənd üçün ayrılıqda plan tərtib edilərək yenidən salınacaq, inzibati binalar, təhsil ocaqları, xəstəxanalar tikiləcək, küçələr, parklar, xiyabanlar salınacaq**». Sonda məruzələr ətrafında geniş müzakirələr aparılmış, konkret təklif və tövsiyələr səsləndirilmişdir.

Səbuhi GÜLMƏMMƏDOV, Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının icraçı direktoru

Elşad SƏMƏDZADƏ, Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının sədr müavini, Beynəlxalq Menecment Akademiyasının müxbir üzvü, ADİU-nun dosenti, i.f.d.

24-29 dekabr 2020-ci il

2021-ci ildə investisiya xərcləri üçün 2,8 milyard manat nəzərdə tutulub

Gələn ilin dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya) xərcləri üçün 2 milyard 835 milyon manat vəsait nəzərdə tutulub. Bu barədə "Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Qanun layihəsində deyilir.

Bildirilir ki, həmin vəsaitin 2 milyard 225 milyon manatı sosial və infrastruktur təyinatlı layihələrin (sosial-mədəni və məişət, inzibati, istehsalat təyinatlı layihələrin, bina və qurğuların, yolların, meliorasiya və su təsərrüfatı obyektlərinin, içməli su təminatı və kanalizasiya sistemlərinin tikintisinə, yenidən qurulmasına, əsaslı təmirinə, qeyri-maliyyə aktivlərinin, o

cümlədən əsas vəsaitlərin, tikililərin, yaşayış və qeyri-yasayış binalarının və sair alınması-na), 610 milyon manatı beynəlxalq kreditor qurumlarının təqdim etdiyi kreditlər hesabına həyata keçirilən sosial və infrastruktur təyinatlı layihələrdə ("Avtomobil və dəmir yolları şəbəkəsinin yenidən qurulması və təkmilləşdirilməsi", "Kənd Təsərrüfatının Rəqəbatliyinin Gücləndirilməsi", "Kənd Yerlərinin Kompleks İnkişafı", "Mütarəqqi ədliyyə xidmətləri və müasir məhkəmə infrastrukturunu", "Özünüməşğulluq proqramının genişləndirilməsi" layihələri) Azərbaycan tərəfinin iştirak payının maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcək.

2021-ci il dövlət büdcəsinin yerli xərcləri 859,6 milyon manat proqnozlaşdırılıb

2021-ci ildə dövlət büdcəsinin yerli xərcləri 859,6 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılır ki, bu da 2020-ci illə müqayisədə 44,8 milyon manat və ya 5,5 faiz çoxdur.

Bu barədə "Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Qanun layihəsində deyilir.

Bildirilir ki, yerli xərclərin 322,5 milyon manatı və ya 37,5 faizi təhsil xərclərinə (məktəbəqədər uşaq müəssisələrinin maliyyələşdirilməsi xərcləri), 174,7 milyon manatı və ya 20,3 faizi ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinə (abadlaşdırma

xidmətləri haqqının ödənilməsi və təmir işləri ilə bağlı xərclər), 160,1 milyon manatı və ya 18,6 faizi icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanılması xərclərinə, 116,5 milyon manatı və ya 13,6 faizi mənzil və kommunal təsərrüfatı xərclərinə, 43,6 milyon manatı və ya 5,1 faizi nəqliyyat və rabitə xərclərinə, 13,1 milyon manatı və ya 1,5 faizi mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət xərclərinə və 29,1 milyon manatı və ya 3,4 faizi digər xərclərə yönəldiləcək.

İqtisadi təsnifata uyğun olaraq 2021-ci il dövlət büdcəsinin yerli xərclərin tərkibində əməyin ödənişi xərcləri 38,2 faiz olmaqla 328,5 milyon manat, iş və xidmətlərin alınması xərcləri 34,4 faiz olmaqla 295,6 milyon manat, malların satılınması ilə bağlı xərclər 13,7 faiz olmaqla 118 milyon manat, qeyri-maliyyə aktivlərinə aid olan xərclər 9,7 faiz olmaqla 82,9 milyon manat, subsidiyalar 3,7 faiz olmaqla 32 milyon manat və sosial ödənişlər xərcləri 0,3 faiz olmaqla 2,6 milyon manat təşkil edəcək.

Gələn il Neft Fondunun gəlirləri 8 milyard manat nəzərdə tutulur

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) 2021-ci il üçün büdcəsinin gəlirləri 8 milyard 3,2 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2020-ci illə müqayisədə 168,4 milyon manat və ya 2,1 faiz çoxdur. Neft Fondunun 2021-ci il üçün büdcəsinin xərcləri 12 milyard 220,5 milyon manat təşkil edəcək ki, bu da 2020-ci illə müqayisədə 189,5 milyon manat və ya 1,5 faiz azdır.

Fondan dövlət büdcəsinə transfertin yuxarı həddi 12 milyard 200 milyon manat nəzərdə tutulur.

Tehranda Azərbaycan-İran əlaqələrinin perspektivləri müzakirə edilib

İranda səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev dekabrın 22-də bu ölkənin energetika naziri Rza Ərdakanian ilə görüşüb. Görüşdə qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

Şahin Mustafayev qeyd edib ki, Azərbaycan İran ilə münasibətlərin inkişafına xüsusi diqqət yetirir. Dünyanı cənginə alan koronavirus pandemiyasına baxmayaraq, dövlətlərimiz arasında müxtəlif sahələr üzrə əlaqələr davam etdirilir. Vurğulanıb ki, iki ölkənin birgə başladığı layihələri uğurla başa çatdırmaq əhəmiyyətlidir. Araz çayı üzərində Xudafərin və Qız Qalası su hidroqovşaqlarının inşasının tamamlanması ölkələrimizin enerji və kənd təsərrüfatı sahələrinə böyük fayda verəcək.

Baş nazirin müavini Qarabağın işğaldan azad olunmasına

toxunaraq bildirib ki, Azərbaycan burada geniş tikinti və quruculuq işləri həyata keçirərək regionu yenidən bərpa edəcək. Ötən 7 ildə dövlətlər arasında imzalanan sənədlər üzrə işlər davam etdirilir. Hazırda İran, Azərbaycan və Rusiya arasında elektrik enerjisi mübadiləsi həyata keçirilir ki, bu da tərəflərin hər biri üçün faydalıdır. Azərbaycanın İran ilə sərhədə yerləşən rayonlarının işğaldan azad edilməsi qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaradıb və bu imkanlardan istifadə etmək zəruridir. Azər-

baycan- İran sərhədi dostluq və qardaşlıq sərhədidir və bu, digər dövlətlər üçün nümunədir.

Rza Ərdakanian deyib ki, İran Azərbaycanın işğaldan azad olunan ərazilərində su və elektrik sahəsini bərpa edə bilər. Bu istiqamətdə çalışmaq istəyən çoxlu şirkətlər var. Nazirin sözlərinə görə, İran Qarabağın bərpasında yaxından iştirak etməyə hazırdır. Söhbət zamanı qarşılıqlı maraq doğuran bu və digər məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Gələn il üzrə dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 54,2 faizi neft sektorunun payına düşür

2021-ci il üzrə proqnozlaşdırılan dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 54,2 faizi və ya 13 milyard 776 milyon manatı neft sektorunun, 45,8 faizi və ya 11 milyard 651 milyon manatı qeyri-neft sektorunun payına düşür. 2020-ci ilin proqnozu ilə müqayisədə neft sektorunun gəlirləri 214 milyon manat və ya 1,5 faiz az, qeyri-neft sektorunun gəlirləri isə 1 milyard 517 milyon manat və ya 15 faiz çox, 2019-cu ilin icra göstəriciləri ilə müqayisədə neft sektorunun gəlirləri 171,4 milyon manat və ya 1,3 faiz, qeyri-neft sektorunun gəlirləri isə 1 milyard 37,5 milyon manat və ya 9,8 faiz çoxdur.

Bu barədə "Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Qanun layihəsində deyilir.

Bildirilir ki, neft sektoru üzrə dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 88,6 faizini və ya 12 milyard 200 milyon manatını Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan transfert, 11,4 faizini və ya 1 milyard 576 milyon manatını vergi

orqanlarının xətti ilə neft sektorundan daxilolmalar təşkil edir.

SOCAR və onun törəmə müəssisələri tərəfindən 1 milyard 136 milyon manat məbləğində dövlət büdcəsinə vergi öhdəlikləri 2020-ci ilin təsdiq edilmiş proqnozundan 104 milyon manat və ya 8,4 faiz, 2019-cu ilin icra göstəriciləri ilə müqayisədə isə 273,3 milyon manat və ya 19,4 faiz azdır.

Hasilatın pay bölgüsü sazişlərindən mənfəət vergisi 440 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da cari ilin təsdiq edilmiş proqnozundan 110 milyon manat və ya 20 faiz, 2019-cu ilin icra göstəriciləri ilə müqayisədə 391 milyon manat və ya 47,1 faiz azdır.

Azərbaycanda koronavirus vaksini vurulacaq şəxslərlə COVID-19 pasportu veriləcək

"Azərbaycanda koronavirus vaksini vurulacaq şəxslərlə bağlı elektron sistem mövcud olacaq. Mütəxəssislər bu proqram üzərində çalışır". Bunu Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) İdarə Heyətinin sədri Ramin Bayramlı "Real TV"-yə müsahibəsində deyib. TƏBİB sədri qeyd edib ki, insanlara vaksinin hər iki dozası vurulacaq:

"Birinci vurduran insanlara ikinci dozanı vur-

durmaları üçün xəbərdarlıq ediləcək. Elektron sistem e-təbib proqramı üzərində olacaq. Sistem demək olar ki, tam hazırdır. Bundan başqa, bizim tərəfimizdən barkodlu və hər şəxsə məxsus COVID-19 pasportu da hazırlanıb. Ehtiyac yarandığı təqdirdə peyvənd etdirəcək şəxslərə bu pasport veriləcək. Əgər hər hansı xarici ölkə koronavirusla əlaqəli nəşə sənəd tələbi irəli sürsə, həmin pasport təqdim ediləcək".

Karantin dövründə boşdayanmaya görə işçiye ödəniş edilirmi?

Karantin rejimi dövründə fəaliyyətinə qismən və ya tam icazə verilən sahələr üzrə əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi ilə bağlı müəyyən suallar yaranır.

Mövzunu şərh edən iqtisadçı ekspert Anar Bayramovun sözlərinə görə, Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 31 mart tarixli Qərarına əsasən, dövlət orqanları və qurumlarında işə cəlb edilməyən işçilərin əməkhaqqının saxlanılması nəzərdə tutulub: "Həmin Qərarın 1.4-cü bəndində göstərilib ki, Qərarın 2 nömrəli əlavəsində müəyyən edilmiş fəaliyyətinə icazə verilən sahələrdən başqa, digər sahələrdə işə cəlb edilməyən işçilərin əməkhaqlarının saxlanılması

işəgötürənlərə ciddi tövsiyə edilsin. Qərarın 1.5-ci bəndində isə qeyd edilib ki, imkan olduqda işə cəlb edilməyən işçilərin öz evində, habelə distant (məsafədən) iş və ya teleiş formasında işləmələri təmin edilsin".

Ekspert, həmçinin fəaliyyəti tam məhdudlaşdırılmayan sahələr üzrə karantin rejiminə uyğun əmək münasibətlərinin qurulmasının digər qanunvericilik aktları ilə tənzimləndiyini diqqətə çatdırıb. Belə ki, Əmək Məcəlləsinin 169-cu maddəsinə əsasən, boşdayanmanın başlanması haqqında işçi işəgötürənə və ya iş yeri üzrə rəhbərinə (brigadir, usta, digər vəzifəli şəxslərə) xəbərdarlıq etdikdə, işçinin təqsiri olmadan

boşdayanma vaxtı işçi üçün müəyyən edilmiş dərəcənin tarifi (vəzifə) maaşının üçdəiki hissəsindən az olmayaraq ödənilir: "Məsələn, fəaliyyətinə icazə verilən turizm müəssisəsi ancaq xarici səfərlərin təşkili ilə məşğul olduğu üçün məcburi boşdayanma yaranıb. Bu zaman işəgötürən qərar verir ki, işçilərin tarifi maaşının üçdəiki hissəsini ödəsin və onlar müəyyən müddət işə gəlməsinlər. Tutaq ki, tur operatorunun aylıq əməkhaqqı 600 manat, satışlara görə aldığı bonusun məbləği isə 200 manat olub. Buna baxmayaraq, işəgötürən yalnız tarifi maaşının 2/3 hissəsini, yəni 400 manat ödəməklə işçiləri evə buraxa bilər".

Azərbaycanın işğaldan azad edilən ərazilərində sahibkarlığın inkişaf istiqamətləri

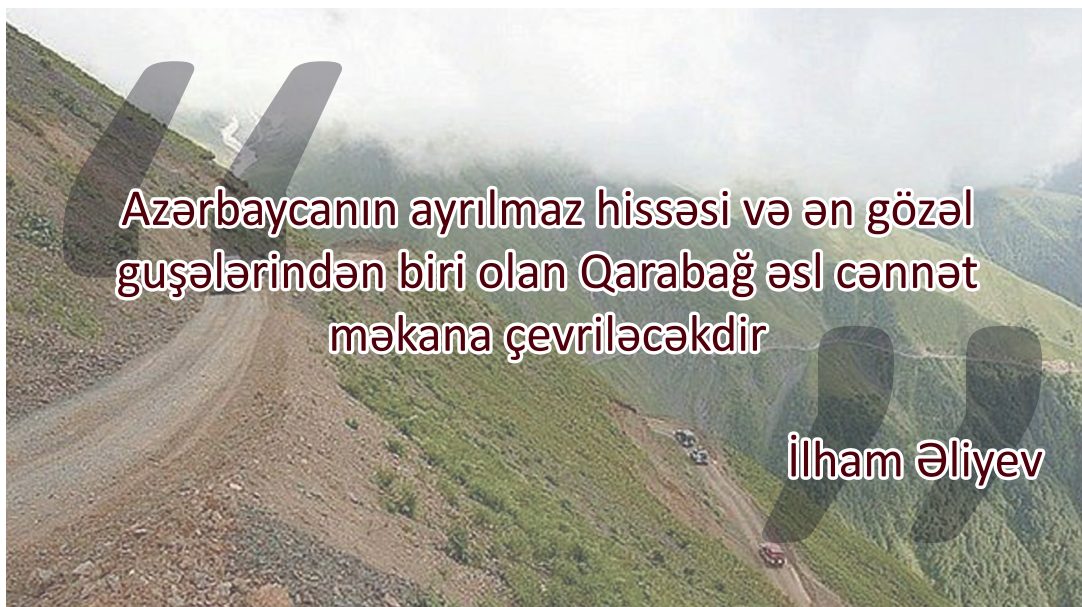
Tərbiz Əliyev, iqtisad elmləri doktoru, professor, AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun nəzdindəki Postkonflikt Ərazilərin Bərpası Elmi Mərkəzi

Hazırda Azərbaycan xalqı tarixin ən yad-daqalan, şərəfli günlərini yaşayır. Ali Baş Komandan, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti və strateji rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusu otuz ilə yaxın bir dövrdə həsrət qaldığı-muz, mənfur qonşumuz tərəfindən işğal edilmiş Qarabağdakı əraziləri düşmən-dən azad edərək, bizə qələbə sevincli günləri bəxş etmişdir. Belə bir sevincin məqamda bu ərazilərin iqtisadi potensialı barədə yazmaq və ondan səmərəli istifadə edilməsi şərti ilə sahibkarlığın inkişaf istiqamətlərini müəyyən etmək vaxtı artıq yetişib. Əlbəttə, bu ərazilərin Azərbaycan xalqı üçün tarixi-mədəni əhəmiyyəti hər hansı iqtisadi dəyərlərindən xeyli dərəcədə üstündür. Fərəhlə qeyd etmək olar ki, işğaldan azad olan ərazilər zəngin iqtisadi potensiala malikdir və bu ərazilərin bütünlükdə ölkə iqtisadiyyatına inteqrasiyası əsasında yaradılacaq yeni iqtisadi dəyər Azərbaycan dövlətinin ərazilərin bərpası üçün çəkdiyi bütün maliyyə xərclərini dəfələrlə üstələyəcəkdir.

Əminliklə qeyd etmək olar ki, işğaldan azad edilən ərazilərdə yaradılacaq əlverişli biznes mühiti, mikro, kiçik və orta sahibkarlığın formalaşması qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafına əsaslı təkan vermiş olacaq və nəticədə idxalı əvəz edən məhsulların yerli istehsal hesabına həcmi və çeşidi artmaqla yanaşı, ixrac yönümlü məhsulların istehsalı da artacaqdır. Bu əminliyin maddi bazasını işğaldan azad edilən ərazilərin təbii ehtiyatları, sosial-iqtisadi bazasını isə öz doğma yurdlarına qayıdan fədakar və məğrur insanlar təşkil edəcəklər.

Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin açıqlamalarına görə, işğaldan azad edilən ərazilərdə 167 müxtəlif təyinatlı faydalı qazıntı yatağı mövcuddur. Onlardan 5-i sement və soda üçün xammal, 42-si üzülük, mişar və müxtəlif növ tikinti daşları, 19-u gips və gil, 14-ü alvan və bəzək daşları; 14-ü qum-çınqıl və tikinti qumu, 21-i pemza və vulkan külü yataqlarıdır. İlkin hesablamalara görə, həmin yataqlarda ehtiyatları təsdiq edilmiş 132,6 ton qızıl; 37,3 min ton qurğuşun, 129,8 milyon kubmetr soda istehsalı üçün əhəngdaşı; 147,1 milyon ton - sement xammalı; 2,1 milyon kubmetr pemza və s. mövcuddur ki, onlar da ölkə iqtisadiyyatının inkişafında mühüm rol oynayan xammallardır.

İşğaldan azad edilmiş ərazilər sənaye və tikinti əhəmiyyətli müxtəlif növ materiallara zəngindir. Eyni zamanda, bu ərazilər zəngin su ehtiyatlarına malikdirlər ki, bu da ölkəmizin sənayesi və kənd təsərrüfatı üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Bölgədə böyük müalicə əhəmiyyəti olan 120-dək müxtəlif tərkibli mineral su yataqları vardır. Bütünlükdə Azərbaycanın mineral sularının ümumi geoloji ehtiyatlarının təxminən 40%-i işğaldan azad edilən rayonların payına düşür. Regionun enerji resursları (hidroenerji, günəş, külək və termal enerji potensialı) orada iqtisadiyyatın bütün sahələrinin, eləcə də əhalinin enerjiyə olan gündəlik tələbatının ödənilməsində vacib təminatçı rolunda çıxış edəcəkdir. Bütün bu faktlar onu göstərir ki, həmin ərazilərdə sahibkarlığın müxtəlif mülikiyyət formalarında geniş şəbəkəsinin yaradılması üçün kifayət qədər xammal və enerji resursları mövcuddur. İndiki və gələcək nəslin qarşısında duran başlıca vəzifə həmin resurslardan qənaətlə istifadə etməklə Qarabağın dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafını təmin etməkdir. Onu da etiraf etmək lazımdır ki, erməni vandalları tərəfindən dərmdadığın edilən əraziləri, daşınmaz əmlakı, maddi və mənəvi sərvətləri qısa müddətdə bərpa

etmək o qədər də asan olmayacaqdır. Amma onu da əminliklə söyləmək olar ki, xalqımız üçün 30 illik həsrətə son qoyan, öz cəsarəti, uzaqgörən siyasəti, diplomatik bacarığı və qətiyyəti ilə doğma Qarabağımızın işğaldan azad edilməsi prosesinə uğurla rəhbərlik edən, ən yüksək hərbi rütbəyə və Milli Qəhrəman adına layiq olan ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin bilavasitə dəstəyi ilə həmin çətin və olduqca mürəkkəb sosial-iqtisadi problemlər də qısa müddət ərzində öz müsbət həllini tapacaqdır.

Ölkə prezidentinin 29 oktyabr 2020-ci il tarixli “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad olunmuş ərazilərində müvəqqəti xüsusi idarəetmənin təşkili haqqında” imzaladığı Fərmanda işğaldan azad edilən rayonlarda müvəqqəti komendantlıqların yaradılması və onların nəzdində fəaliyyəti zəruri hesab edilən dövlət orqanlarının (qurumlarının) nümayəndələrinin təmsil edilməsi, vaxt itirmədən ərazilərin qorunması və bərpası, insanlar və ətraf mühit üçün yüksək təhlükə mənbəyi olan xüsusi obyektlərin mühafizəsi, ictimai təhlükəsizliyin qorunması və digər vacib məsələlər öz əksini tapmışdır.

Digər tərəfdən ölkə prezidenti 06 noyabr 2020-ci il tarixdə cari ilin sentyabr ayının 27-dən başlayaraq Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində mülki əhaliyə, dövlət əmlakına, o cümlədən infrastruktur obyektlərinə, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi və aradan qaldırılmasını təmin etmək məqsədilə xüsusi Dövlət Komissiyası yaratmış və ona tapşırılmışdır ki, dəymiş ziyanı qiymətləndirərək onların aradan qaldırılması, zərər vurulmuş obyektlərin tam bərpası və təmir-tikinti işlərinin həyata keçirilməsi üçün tələb olunan maliyyə vəsaitləri barədə təkliflərini ölkə prezidentinə təqdim etsin və xərclərə dair vahid məlumat bazasının yaradılması təmin olunsun.

İşğaldan azad edilən rayonlarda sahibkarlığın təşkili, idarə edilməsi və inkişafı üçün müasir dövrün tələblərinə cavab verən, qabaqcıl beynəlxalq təcrübəni özündə əks etdirən, sistemli yanaşmaya əsaslanan kompleks xarakterli hüquqi, təşkilati-iqtisadi, texniki-texnoloji, sosial, ekoloji və s. xarakterli tədbirlərin işlənilməsi və həyata keçirilməsi tələb olunur. Başqa sözlə, ərazilərin bərpası üçün konseptual yanaşmaya üstünlük verilməlidir. Bu baxımdan hələ 2010-cu ildə Qafqaz Strateji Tədqiqatlar İnstitutunun dəstəyi ilə ölkəmizin tanınmış iqtisadçı alimləri Nazim Müzəffərli və Eldar İsmayilov tərəfindən hazırlanmış çap edilən “Azərbaycanın post-konflikt ərazilərinin bərpası (konseptual əsaslar)” adlı fundamental monoqrafiya işğaldan azad edilən ərazilərin bərpası üçün normativ-hüquqi bazanın və müvafiq dövlət proqramlarının işlənilməsi üçün təkmil tədqiqatın nəticəsi kimi çıxış edə bilər. Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr edilən və zəruri ünvanlara göndərilən həmin monoqrafiyaya ön söz yazan ABŞ-in C.Hor-kins adına Universitetinin nəzdindəki Mərkəzi Asiya və Qafqaz İnstitutunun direktoru, professor Frederik Starr əsərdə öz həllini tapan məsələlərə yüksək qiymət vermiş, onun ölkəmizin işğaldan azad ediləcək əraziləri üçün mühüm konseptual əsaslara söykəndiyini qeyd etmişdir.

Həmin monoqrafiyanın əhəmiyyətini əzaltmadan ölkəmizin iqtisadi fəaliyyət sahələrində sahibkarlığın inkişafına dair son illər qəbul edilmiş normativ-hüquqi aktlarda qarşıya qoyulan məqsəd və vəzifələrin icrasını rəhbər tutaraq, işğaldan azad edilən bölgələrə

də sahibkarlıq fəaliyyətini bərpa və inkişaf etdirmək üçün aşağıdakı hədəflərin, təklif və tövsiyələrin nəzərə alınması məqsəduyğun olardı:

Əvvəla, onu qeyd etmək vacibdir ki, mövcud normativ-hüquqi sənədlərdə işğaldan azad edilən rayonlar üçün birbaşa icra ediləcək tədbirlər nəzərdə tutulmamışdır. Bu halda Füzuli, Ağdam və Tərtər rayonlarını qismən istisna etmək olar. Ancaq nəzərə alsaq ki, Vətən savaşı dövründə mənfur qonşumuz həmin rayonlarla yanaşı, digər əraziləri də atəşə

tutaraq böyük sayda dağıntılar törətmişdir, onda görülməli işlərin miqyasını müəyyən etmək çətin deyil. Bizim fikrimizcə, həmin ərazilərdə aparılacaq genişmiqyaslı bərpa və tikinti-quraşdırma işləri beynəlxalq standartlara və müasir dövrün tələblərinə uyğun aparılmalı, sosial-iqtisadi tədbirlər aşağıdakı üç istiqamətdə həyata keçirilməlidir:

- *qismən bərpa ediləcək rayonlar (Ağdam, Füzuli, Tərtər, Barda, Ağcabədi, Gəncə);*
- *nisbətən az bərpa ediləcək rayonlar (Xankəndi şəhəri, Xocalı, Şuşa, Xocavənd);*
- *tam bərpa ediləcək rayonlar (Cəbrayıl, Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı və Zəngilan).*

Hər bir həyata keçiriləcək tədbirin hüquqi bazasının zəruriliyini nəzərə alsaq, onda “İşğaldan azad edilən ərazilər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun, onun tam bərpası və sosial-iqtisadi inkişafı üçün məqsədli dövlət proqramının, eləcə də Strateji Yol Xəritəsinin təxirə salınmadan işlənilməsi və qəbul edilməsi vacibdir.

Digər təxirəsalınmaz tədbirlərdən biri azad edilən ərazilərə mərhələlərə qaytarılacaq əhalinin sayı və demoqrafik tərkibinin müəyyən edilməsidir. Bu prosesin icrası qəbulmaza, ən azı ona görə ki, işğaldan azad edilən rayonlarda bütün yaşayış məntəqələri və infrastruktur məhv edilmişdir. Onların bərpasına isə zaman lazımdır. Əhalinin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün ilk növbədə sərhəd təhlükəsizliyi sistemii yaradılmalı, ərazilər minalardan tam təmizlənməli, zədələnən torpaqlar istifadə üçün yararlı vəziyyətə gətirilməli, Ermənistanın Azərbaycanı vurdugu maddi və mənəvi ziyan beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə hesablanmalı, onun ödənilməsi üzrə beynəlxalq hüquq təşkilatları qarşısında iddia qaldırılması məsələsi öz həllini tapmağa hədəflənməlidir.

İşğaldan azad edilən ərazilərdə tikinti-quraşdırma və abadlaşdırma işlərini fasiləsiz həyata keçirmək üçün yerli daş karxanaları, qum çınqılı, əhəng, sement və s. istehsal edən müəssisələrin işini bərpa etmək məqsədilə rayonları təmsil edən mövcud 35-ə yaxın tikinti təşkilatı ərazilərə köçürülməli, onların işçiləri üçün konteyner tipli vaqonlar və modul evlər quraşdırılmalıdır. Habelə dövlət, özəl və xarici şirkətlər cəlb edilməklə ərazidə respublika və yerli əhəmiyyətli avtomobil, eləcə də Horadiz-Naxçıvan və Barda-Xankəndi dəmir yolları bərpa olunmalıdır. Həmin şirkətlərin vasitəsi ilə rayonlarda ilk növbədə mobil rabitə sistemi, onun ardınca isə poçt-rabitə şəbəkələri bərpa edilməli, eyni zamanda, asfalt-beton mobil zavodların tikintisi,

ərazilərin elektrik enerjisi ilə təminatı, su və qaz təchizatının bərpası işləri həyata keçirilməlidir.

Həmin və yeni yaradılacaq tikinti təyinatlı sahibkarlıq subyektləri, fərdi qaydada yaradılacaq mikro və kiçik müəssisələrin regionda mövcud olan və dağıntıya məruz qalan çoxsaylı yaşayış məntəqəsinin, o cümlədən 14 şəhər və 46 qəsəbənin yenidən bərpası işində fəal iştirakı şübhə doğurmur. Onların payına böyük sayda xəstəxana və poliklinikanın, məktəb və uşaq bağçalarının, kütləvi kitabxanaların bərpası da düşür. Hec şübhə etmirik ki, işğaldan azad olan şəhər və kəndlərdə mikro, kiçik və orta sahibkarlar tərəfindən müasir mağazalar, məişət və iaşə xidmətləri, bazar və digər sosial infrastruktur obyektləri tikilib istifadəyə veriləcəkdir. Güman edirik ki, həmin sahibkarlıq subyektlərinin təşkili prosesinə güzəştli (vergidən bir neçə il azadətə) vergi və kredit (aşağı faizli) sistemləri şamil ediləcəkdir.

Fikrimizcə, işğaldan azad edilən münbit torpaq ərazilərindən təyinatı üzrə səmərəli istifadə etmək üçün qəsəbə və kənd evlərinin bərpası və yaxud yenidən salınması prosesində sistemli yerləşməyə üstünlük verilməsi məqsəduyğundur. Bu zaman rayonlarda məskunlaşan əha-

gilan rayonlarında müştərək dağ-mədən və alvan metal istehsal edən müəssisələrin yaradılmasına imkan verə bilər;

- *regionda 46 qəsəbənin mövcudluğu, eləcə də şəhərlərin real sənaye potensialı orada 28 sənaye və xidmət məhəlləsinin yaradılması imkanlarını gerçəkləşdirə bilər;*

- *Şuşada AMEA-nın Şuşa Regional Elmi Mərkəzini, AMEA Yüksək Texnologiyalar Parkının filialını yaratmaqla mövcud olan sənaye müəssisələrinin, elm və təhsil ocaqlarının iştirakı ilə müasir texnoparkın yaradılması şəhərin iqtisadi potensialından səmərəli istifadə olunmasına imkan verə bilər;*

- *Ağdam, Cəbrayıl və Qubadlı rayonlarında 28 sənaye və xidmət məhəlləsinin yaradılması, həmin və digər əlverişli şəraiti olan rayonlarda barəmaçılığın inkişafı mikro və kiçik sahibkarlığın dinamiki inkişafına təkan verə bilər;*

- *Kəlbəcər, Laçın və Şuşada böyük həcmdə mineral su ehtiyatının olduğunu nəzərə alaraq, orada suların geniş çeşidinin qablaşdırılması və istehlakı üzrə müvafiq sahibkarlıq subyektlərinin yaradılması da yüksək iqtisadi səmərə verə bilər;*

- *Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının ərazisində sərhəd azad ticarət zonalarının*

yaradılması regionun ixrac imkanlarını genişləndirmiş olar;

- *Şuşa, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan rayonlarında tarixi abidələrin mövcudluğu orada turizmin inkişafına təminat yaratmış olacaqdır;*

- *Qarabağın hər bir inzibati rayonu çərçivəsində tərtib ediləcək özünüməşğulluq proqramı üzrə kənd təsərrüfatının müxtəlif sahələrində fərdi və mikro-sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkili;*

- *fərdi, mikro və kiçik statuslu sahibkarlar tərəfindən dünyada məşhur olan Qarabağ atlarının sayının çoxaldılması;*

- *iri və xırdabuynuzlu heyvan dərilərinin aşınması və onlardan geyim əşyalarının və digər xalq istehlakı mallarının istehsalının təşkili yerli əhalinin maddi rifah halının yaxşılaşdırmağa imkan verə bilər;*

- *rayonların dağlıq kənd və qəsəbələrində fərdi, mikro və kiçik sahibkarlıq fəaliyyəti göstərilən obyektlərində, eləcə də fərdi yaşayış evlərində qardaş Türkiyənin mövcud və uğurlu iş təcrübəsindən istifadə etməklə alternativ və bərpa olunan enerji növlərindən istifadəyə üstünlük verilməsi faydalı olardı.*

Fikrimizcə, Qarabağda əhalinin məskunlaşması tam başa çatdıqdan sonra:

- *özəyi yeni yaradılacaq Milli Konservatoriya filialı olmaqla Şuşa şəhərində bütün təyinatlı musiqi məktəbləri, yeni tikiləcək Müğam Evi, musiqi alətləri istehsalı ilə məşğul olan sahibkarlıq subyektləri, xalq calığı alətləri orkestri və ansambları və s. Musiqi Klasterinin yaradılması;*

- *rayonlarda bütün musiqi məktəblərinin fəaliyyətinin bərpa edilməsi;*

- *əlverişli mövqelərdə olan şəhərlərdə “ASAN” xidmət və “DOST” mərkəzlərinin yaradılması;*

- *rayonların sosial-iqtisadi inkişafının tələblərinə uyğun ixtisaslı kadrların hazırlanması üçün əlverişli nəqliyyat-kommunikasiya şəbəkəsi olan mərkəzi şəhərlərin birində Qarabağ Dövlət Universitetinin, eləcə də ölkədə mövcud olan dövlət, özəl ali və orta ixtisas məktəblərinin filiallarını, peşə təhsilli ocaqlarının yaradılması imkanları da gerçəkləşəcəkdir.*

İşğaldan azad edilən ərazilərdə sahibkarlıq fəaliyyətinin maliyyə təminatı qismində dövlət büdcəsindən və Dövlət Neft Fondundan birbaşa ayrılan vəsaitlər, xarici investisiyalar, beynəlxalq təşkilatların birdəfəlik təmənnasız ianələri, aşağı faizli bank kreditləri, sığorta təşkilatlarının vəsaitləri, əhalinin öz pul vəsaitləri və qanunvericilikdə qadağan edilməyən digər mənbələr çıxış edə bilər.

24-29 dekabr 2020-ci il

Главная заслуга и победа Ильхама Алиева в 2020 году – это Карабах

Господин Президент Ильхам Алиев является одним из самых успешных лидеров нашего времени. Азербайджан играет очень важную роль на международной арене. Самый большой вклад в этот успех, достигнутый Азербайджаном как в военной, так и дипломатической сфере, несомненно, внес глава Азербайджанского государства. Об этом в интервью сказала депутат Верховной Рады Украины Людмила Марченко. По ее мнению, внешние связи страны еще больше были укреплены в

сотрудничестве с ЕС, НАТО. Также очень радуют совместные проекты Украины и Азербайджана, только за этот год наше сотрудничество стало прочнее и намного шире. В частности, в сфере торговли и транспорта, в области возобновляемой энергии и энергоэффективности. Буквально на днях состоялось обсуждение сотрудничества в сфере туризма. Украинско-азербайджанская рабочая группа по вопросам туризма договорилась дважды в год поочередно проводить ежегодные профильные форумы в городах

и центрах туризма обеих стран. «Но главная заслуга и победа господина Алиева в 2020 году, естественно, – это Карабах. После трех десятилетий оккупации были освобождены земли Азербайджана, это величайшее событие в новой истории Азербайджана. Азербайджанский народ ждал этого дня 30 лет! Эта великая победа была достигнута благодаря отваге Азербайджанской армии под руководством Президента Азербайджана, Верховного главнокомандующего Ильхама Алиева.

Винновники Боралтанской трагедии не могут смириться с победой в Карабахе

Надеюсь Турция, которая упустила все возможности под руководством людей с таким мышлением, больше никогда не попадет в подобную ситуацию. Об этом сказал президент Турции Реджеп Тайип Эрдоган.

«Наша страна не намерена отворачиваться ни от Востока, ни от Запада. Развивая отношения с Европой и США, мы категорически не можем игнорировать Азию, Латинскую Америку, Африку», - подчеркнул он. Боралтанский инцидент произошел в 1944 году. Официальная Анкара сдала СССР более 100 азербайджанцев. В результате они были на месте расстреляны коммунистическим режимом.

На создание современной инфраструктуры на освобожденных от оккупации территориях из бюджета планируется выделить 2,2 млрд. долларов

Для обеспечения Большого возвращения на освобожденные от оккупации территории и в целях восстановления и реконструкции городов и сел, создания на этих территориях современной инфраструктуры (подача электроэнергии, природного газа, водоснабжение, связь, дороги, образование, здравоохранение, культура, создание и восстановление

жилищно-коммунальной и другой необходимой инфраструктуры и культурно-исторических памятников, строительство жилых домов и др.) из государственного бюджета на 2021 год предусмотрено выделить 2,2 млрд. манатов. Об этом говорится в проекте Закона «О государственном бюджете Азербайджанской Республики на 2021 год».

За 27 лет оккупации Агdam был варварски уничтожен армянскими фашистами и вандалами

Пока евреи отмечают Хануку по всему миру, я не могу не видеть множество параллелей между ситуацией в Агdamе после Второй карабахской войны и Маккавеем, возвращающими Храм в Иерусалиме после их восстания против греков-селевкидов. Для меня недавнее освобождение Агdam - это современная параллель с нашим освобождением Иерусалима тысячи лет назад на Хануку. Об этом пишет политический аналитик Рахель Авраам на сайте влиятельного информационного агентства «Jewish Press». По мнению Рахель Авраам, во время угнетения греками-селевкидами евреям было отказано в праве изучать Тору, делать обрезание, есть кошерную пищу и соблюдать Шаббат и праздники. Греки-селевкиды осквернили Святой Храм в Иерусалиме, заставив еврейский народ приносить в жертву свиней и других нечистых животных. В результате этого жестокого притеснения все евреи, которые верили в святость Торы, покинули города и спрятались в пещерах, где они восстали против древних греков, чтобы снова получить свободу и жить как евреи. Автор статьи проводит параллели с

древними иудейскими городами и пишет, что азербайджанский город Агdam стал городом-призраком в период армянской оккупации. Действительно, разрушения, засвидетельствованные в Агdamе, были

директор «Азербайджанского Дома в Израиле» и исполнительный директор представительства Бакинского международного центра мультикультурализма в Израиле Арье

больше похожи на то, что испытал еврейский народ после подавления восстания Бар-Кохбы в 135 году н. э., когда Иерусалим с применением грубой силы был этнически очищен оккупантами от евреев. Известный израильский эксперт в области международных отношений, исполнительный

Гут заявил: «До оккупации в городе были железнодорожная станция, многочисленные учебные заведения, театр, прекрасные сады, исторические памятники, прекрасные образцы культуры и архитектуры. Здесь находился единственный в бывшем Советском Союзе Музей хлеба, где, по данным Министерства культуры

Азербайджана, были экспонаты, относящиеся к древности и средневековью, в том числе образцы окаменелых зерен, виды редких злаков, книги, относящиеся к сельскому хозяйству, ценные рукописи, древние орудия труда и т. д. Все это было варварски уничтожено армянскими фашистами и вандалами, превратившими Агdam в современную Хиросиму. Более 100 архитектурных памятников, 80 памятников культуры и истории, мечетей и редких рукописей было разрушено армянскими фашистами». «Согласно отчету Комитета по делам беженцев США, из 153 000 жителей Агdam 128 584 человека стали внутренне перемещенными лицами. Сегодня здесь только заброшенные улицы, заросшие сорняками и руины разрушенных построек. Город был разграблен и сожжен»- отмечает израильский эксперт. Президент Азербайджана Ильхам Алиев также назвал восстановление территориальной целостности большим историческим достижением официального Баку: «Мы одержали победу на поле боя и на политической арене, и эта победа открывает новую эру для нашей страны. Это будет эпоха развития, безопасности и прогресса», – цитирует Президента Азербайджана влиятельное израильское информационное агентство «Jewish Press».

Азербайджан закупит у Турции вакцину от коронавируса

Правительство Азербайджана решило закупить у Турции 4 миллиона единиц вакцины от коронавируса. Об этом сообщает Report со ссылкой на источники в правительстве. Согласно информации, вакцина будет закуплена у турецкой компании Keumen İlaç.

Стоимость партии составит 80 млн манатов. В соответствии с решением правительства часть средств будет выплачена Фондом поддержки борьбы с коронавирусом, другая часть - Министерством финансов. На начальном этапе Keumen İlaç получит 50% общей суммы.

В Азербайджане повысятся пенсии

Усиление социальной защиты населения в Азербайджане является одним из приоритетов государственной политики, сказал на заседании парламентского комитета по экономической политике, промышленности и предпринимательству министр труда и социальной защиты

населения Сахиль Бабаев. Об этом сообщил haqqin.az в пресс-службе Минтруда. По его словам, в следующем году средний размер трудовой пенсии составит 338 манатов, пенсий по возрасту - 370 манатов. Эти цифры больше показателей текущего года на 13%.

Состоялась церемония встречи первого экспортного поезда по железной дороге Баку-Тбилиси-Карс

В городе Сиань состоялась церемония официальной встречи первого экспортного поезда из Турции в Китай по коридорам Баку-Тбилиси-Карс и Транскаспийский коридор «Восток-Запад». В церемонии в сухогрузном порту в городе Сиань, играющем ключевую роль в железнодорожных грузоперевозках между Китаем и Европой, приняли участие официальные представители соответствующих структур Китая, посла Турции в Китае Абдулкадир Эмин Онен.

Выступившие подчеркнули заманчивость железнодорожной линии Китай-Казахстан-Азербайджан-Грузия-Турция, именуемой «Средний коридор», с точки зрения расстояния, времени и расходов в грузоперевозках из Китая, имеющего вторую по величине экономику мира, в Европу и в обратном направлении. Было отмечено, что с вводом в эксплуатацию железнодорожной линии Баку-Тбилиси-Карс будет постоянно увеличиваться количество поездов и объем грузов, перевозимых по этому коридору. Была также подчеркнута важность

«Среднего коридора» в плане реализации инициативы Китая «Один пояс, один путь», а также его значительный вклад в расширение двусторонних и многосторонних торгово-экономических связей. Было отмечено, что поезд, отправившийся в Стамбул 4 декабря, был загружен и отправился со станции Косекей 6 декабря в 10:30. Экспортный поезд прошел 8693 километра по маршруту Стамбул-Косекей-Анкара-Сивас-Карс-Тбилиси-Баку-Актау-Алматы-Хоргос-Сиань. 40-футовый поезд в целом из 42

контейнеров прибыл в китайский порт Хоргос на границе Китая с Казахстаном на два дня раньше запланированного срока. Поезд прибыл в пункт назначения – город Сиань 19 декабря. Поезд, идущий в направлении Китая по железнодорожной линии Баку-Тбилиси-Карс и Транскаспийскому коридору «Восток-Запад», прошел через 2 континента, 2 моря и 5 стран. Операторами первого экспортного поезда из Турции в Китай являются члены Транскаспийского международного транспортного консорциума – «ADY Контейнер» (Азербайджан), KTZ Express (Казахстан), GR Logistics (Грузия) и Pacific Eurasia Logistics (Турция). Второй экспортный поезд из Турции уже отправился по этому маршруту. С 2021 года эти поезда будут регулярно отправляться два раза в месяц.

ZAHİD MƏMMƏDOV (1947-2020)

Azərbaycan elmi ictimaiyyətinə ağır itki üz vermişdir. Coğrafiya elmləri doktoru, professor Zahid Məmmədov dekabrın 6-da koronavirusdan vəfat etmişdir.

Məmmədov Zahid Səttar oğlu 1947-ci ildə Zəngilanın Baharlı kəndində doğulub.

1966-1970-ci illərdə indiki Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin "Coğrafiya" fakültəsini bitirmiş, iqtisadi və sosial coğrafiya ixtisasına yiyələnmişdir. 1972-1992-ci illərdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Coğrafiya İnstitutunda işləmişdir. 1980-ci ildə "Naxçıvan MSSR-in maddi is-tehsalının və nəqliyyat iqtisadi əlaqələrinin inkişafının iqtisadi-coğrafi problem-ləri" mövzusunda namizədlik, 1996-cı ildə "Azərbaycan Respublikasının nəqliyyat və nəqliyyat iqtisadi əlaqələrinin inkişafının iqtisadi-coğrafi problemləri" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir. 2005-ci ildən professorudur. Z.S.Məmmədov 200-dən çox elmi məqalənin, bir sıra monoqrafik əsərlərin müəllifidir. Uzun illər Azərbaycan Milli Elm-

lər Akademiyasının İqtisadiyyat və Coğrafiya İnstitutlarının doktorluq Elmi Şurasının və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Coğrafiya İnstitutunda doktorluq üzrə ixtisaslaşdırılmış Elmi Şuranın üzvü olmuşdur. Azərbaycan Kooperasiya Universitetində "Ekologiya və Coğrafiya" kafedrasının müdiri vəzifəsində çalışıb.

Bir sıra kitabların: "XXI əsr iqtisadi inkişafın nəqliyyat faktoru" (Bakı, 2002, 384 s.), "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi əlaqələri" (Bakı, 2004, 203 s.), "Regionların

iqtisadi inkişaf problemləri" (Bakı, 2007, 469 s.), "Təbiətdən istifadənin iqtisadiyyatı" (Bakı, 2010, 229 s.) müəllifidir.

O, uzun illər ixtisaslı kadrların, coğrafiya ixtisası üzrə fəlsəfə və elmlər doktorlarının hazırlanmasına rəhbərlik və opponentlik edib.

Professor Zahid Məmmədov bir çox elmi mükafatlara layiq görülmüşdür. O, hələ 10 il bundan əvvəl "Azərbaycanın coğrafi yolları" kitabında Zəngilandan keçməklə Naxçıvanı Azərbaycana birləşdirən yolun coğrafi planını hazırlayıb. Alim 1993-cü ildə İran İslam Respublikasının Təbriz, 2008-ci ildə isə Məşhəd şəhərində keçirilmiş konfranslarda iştirak edib, İmam Rza diplomuna layiq görülmüşdür.

Z.Məmmədov ölkə mətbuatında mütəmadi olaraq dərc olunmuş yazılarına görə "Qızıl qələm" diplomu ilə təltif edilib. Tanınmış alim, bacarıqlı elm təşkilatçısı və pedaqoq Zahid Səttar oğlu Məmmədovun xatirəsi onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaq.

Allah rəhmət eləsin!

DÜNYA

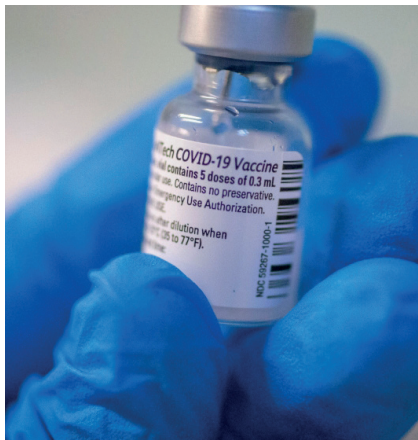
Birləşmiş Ştatların neft ehtiyatları artır

ABŞ-ın xam neft ehtiyatları artıb. Bu barədə əsasən özəl sektorun maliyyələşdirdiyi Amerika Neft İnstitutu (API) məlumat yayıb. Bildirilir ki, ötən hesabat həftəsində ABŞ-ın xam neft ehtiyatları əvvəlki həftə ilə müqayisədə 2,7 mln. bar-

rel artıb. Bazar proqnozları da ehtiyatların çoxalacağı istiqamətində idi. Əvvəlki həftə isə neft ehtiyatları 1,97 mln. barrel artmışdı. Ölkədəki ehtiyatlarla bağlı rəsmi rəqəmlər ABŞ-ın Enerji İnformasiya Administrasiyası (EIA) tərəfindən açıqlanacaq.

"BioNTech" koronavirusun yeni növünə qarşı vaksin hazırlamağı planlaşdırır

Almaniyanın "BioNTech" kompaniyası koronavirusun yeni "Britaniya" ştammina qarşı peyvəndi altı həftə ərzində hazırlaya bilər.

Bu barədə kompaniyanın baş direktoru Uğur Şahin məlumat verib. Onun sözlərinə görə, "BioNTech" və "Pfizer" kompaniyalarının birgə hazırladığı vaksin çox güman ki, mutasiyaya uğramış virusla da uğurlu mübarizə apara bilər. Lakin preparat bilavasitə koronavirusun "Britaniya" növünə qarşı vaksinasıya üçün uyğunlaşdırılmalıdır. "Biz yeni vaksini texniki olaraq altı həftə ərzində təqdim edə bilirik", - deyər Uğur Şahin bildirib.

Qeyd edək ki, dekabrın 14-də Böyük Britaniyanın cə-

nub-şərqində koronavirusun yeni ştamını aşkarlanıb. Baş nazir Boris Conson ilkin məlumata əsaslanaraq mutasiyaya uğramış bu növün əvvəlkinə nisbətən 70 faiz daha yoluxucu ola biləcəyini, lakin ölüm-cümlük səviyyəsinin artmasına dair sübutların olmadığını deyib. Dekabrın 20-dən başlayaraq London, Şərqi və Cənub-Şərqi İngiltərə ərazisində və Uelsdə sərt karantin rejimi elan olunub. İndiyədək 40 ölkə Böyük Britaniya ilə nəqliyyat əlaqəsini kəsib və bu ölkələrin sayı artmaqda davam edir.

40-dan çox ölkə Böyük Britaniyaya uçuşları dayandırır

Krallıqda koronavirusun yeni növünün yayılmasından sonra Fransa, Belçika, Almaniya, Danimarka, Avstriya, İtaliya, Bolqarıstan, Çexiya, Rumıniya, İsveç, Estoniya, Litva, Latviya, Kanada, Küveyt, Səudiyyə Ərəbistanı, Salvador, Rusiya və Hollandiya kimi ölkələr Britaniyaya olan uçuşları dayandırır. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) Avropadakı üzv ölkələrə tədbirləri artırmağı məsləhət görüb.

Fransa Britaniya ilə sərhədini 48 saatlıq bağlayıb, bu müddət ərzində uçuşlardan başqa, Dover limanından da heç bir yük maşını və ya gəmi çıxma bilməz.

Baş nazir Boris Conson, Fransa prezidenti Emmanuel Makron ilə aralarında danışığı olduğunu və hər iki tərəfin də problemi ən qısa müddətdə həll etmək istədiklərini söyləyib. Həmçinin hökumətin fəvqəladə hallar komitə-

sinin iclasına rəhbərlik edən Baş nazir ticarət axınında heç bir problemin yaşanmaması üçün çalışdıqlarını bildirib.

Qeyd edək ki, yeni mutasiya və ölkənin cənub-şərqində və Londonda sürətlə yayılıb. Yeni növ koronavirusun əvvəlkindən 70 faiz daha yoluxucu olduğu müəyyənənmiş.

ÜST koronavirusun yeni mutasiyası barədə informasiyanı müzakirə edəcək

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) COVID-19 infeksiyasının Böyük Britaniyada aşkarlanan yeni ştamını barədə informasiyanı müzakirə etmək üçün iclas çağıracaq. Bu barədə təşkilatın Avropa Regional Bürosunun direktoru Hans Klüge özünün "Twitter" səhifəsində bildirib. "ÜST-nin Avropa Regional Bürosu test strategiyası və yoluxma riskinin azaldılması məsələlərini müzakirə etmək üçün üzv ölkələri bir araya toplayacaq. Xəstəliyin yayılmasının qarşısını almaq məqsədilə daha dəqiq informasiya əldə olunana qədər səyahətləri məhdudlaşdırmaq məqsəduyğundur", - deyər Hans Klüge yazıb. Xatırladaq ki, dekabrın

14-də Böyük Britaniyanın Səhiyyə naziri Mett Henkok ölkədə koronavirus mutasiyaya uğramış yeni növünün aşkarlandığını bildirib.

Ermənistanda kütləvi etirazlar davam edəcək

"Ermənistanın hər yerində kütləvi etiraz aksiyaları davam edəcək, böyük mitinq keçiriləcək" Bunu "Daşnaksütyun" partiyasının nümayəndəsi İşxan Sağatelyan bildirib. Onun sözlərinə görə, İrəvanda etirazçıların bir hissəsi hökumət binasının qarşısında gecələyəcək: "Gecəni meydan-da keçirmək istəyənlər üçün şərait yaradılacaq".

Qeyd edək ki, Ermənistanda sadə vətəndaşlar, mədəniyyət, incəsənət xadimləri, müəllimlər, jurnalistlərlə yanaşı, vəkllər, idmançılar da etiraz aksiyalarında iştirak edirlər. Müxalifət baş nazir Nikol Paşinyanı 10 noyabr bəyanatına imza atmaqda ittiham edir, onun istefası tələbini irəli sürür. Lakin hökumət rəhbəri istefa verməyəcəyini bildirib.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Akademik Ziyad Səmədzadə ailəsi ilə birgə İlham Əliyarovana anası **RAZİYƏ XANIMIN** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Ayten Səmədzadə, Akif Musayev, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacıadə, Elşad Səmədzadə, Məhşir Əhmədov, Müşfiq Atakişiyev, Bəyalı Ataşov, Rəfət Quliyev, Mirqasım Vahabov, Süleyman Qasımov, Ədalət Muradov, Vahid Novruzov, Aydın Hüseynov, Rəsul Balayev, Cahangir Qocayev, Abbas Əliyev

Dizayner:
Lamiyə NƏBİYƏVA

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: +99412 566 09 60
Faks: +99412 514 14 27
Mühasibatlıq:
+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. "İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnmiş, «Azermidia» MMC nəşriyyatı mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; İndeks: 0355; Tiraj: 2500